

Školská inkluzivní koncepce Olomouckého kraje pro období 2020-2021

Zpracovatelé:

Realizační tým projektu “Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Olomouckého kraje”,
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000014

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Obsah

Úvod	- 3 -
1. Vstupní zhodnocení stavu	- 4 -
1.1 Dokumenty	- 4 -
1.2 Odborná veřejnost	- 5 -
2. Pracovní skupina pro rovné příležitosti ve vzdělávání	- 7 -
3. Analytická část	- 8 -
3.1 Základní charakteristika Olomouckého kraje	- 8 -
3.1.1 Obyvatelstvo	- 8 -
3.1.2 Demografický vývoj	- 8 -
3.2 Statistické údaje	- 9 -
3.2.1 Základní statistické údaje ze škol	- 9 -
3.2.2 Statistické údaje inkluzivního vzdělávání	- 17 -
4. Výstupy z mapování stavu rovných příležitostí v území	- 24 -
4.1 Přechod ze ZŠ na SŠ, předčasné odchody ze vzdělávání	- 24 -
4.2 Asistent pedagoga	- 25 -
4.3 Sociální práce ve školství jako součást inkluzivních procesů	- 26 -
4.4 Školní poradenská pracoviště	- 27 -
4.5 Školská poradenská zařízení	- 29 -
4.6 Zájmové vzdělávání	- 30 -
4.7 Nadaní a mimořádně nadaní	- 30 -
4.8 Soutěže a přehlídky	- 31 -
5. Cíle a opatření	- 31 -
6. Akční plán (návrhová část)	- 35 -
Závěr	- 45 -
Seznam použitých zdrojů	- 47 -
Seznam tabulek	- 50 -
Seznam zkratk	- 52 -

Úvod

Potřebnost tvorby Školské inkluzivní koncepce Olomouckého kraje (dále ŠIKK) vychází ze základního naplnění Listiny základních práv a svobod, která jasně definuje, že každý má právo na vzdělávání. Ještě více se v současné době skloňuje Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (u nás ve sbírce mezinárodních smluv od roku 2009), jejíž implementaci má na starosti Veřejný ochránce práv Ombudsman, a tak se ve vzdělávání i děje. Potřebnost tvorby ŠIKK vychází také ze zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v němž se v § 2 hovoří o zohledňování vzdělávacích potřeb jedince. Opírá se o Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2015-2020, zohledňuje aktuálně uveřejněný Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2019-2023 a pracuje s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje na období 2016-2020. Také pracuje s Akčním plánem inkluzivního vzdělávání na období 2019-2020.

Z dlouhodobé zkušenosti s inkluzivním vzděláváním si Olomoucký kraj plně uvědomuje, že pro efektivní fungování systému inkluzivního vzdělávání je potřeba spolupráce mezi jednotlivými aktéry podílejícími se na vzdělávání. Inkluzivní vzdělávání je vnímáno na úrovni systému zřizovatelů škol, škol, žáků, rodičů a veřejnosti jako vysoce potřebné s postupným přesahem ke kvalitnímu vzdělávání, které umožňuje nejen rovný přístup ke vzdělávání, ale i spravedlivou a přiměřenou podporu zohledňující různé vzdělávací potřeby žáků tak, aby plně využili svého vzdělávacího potenciálu a nevytvářet bariéry a nesnižovat nároky na žádné skupiny.

Povinnost zpracovat Školskou inkluzivní koncepci kraje vychází z revize programového dokumentu Prioritní osy 3 OP VVV. Zpracování školské inkluzivní koncepce je nutnou podmínkou pro předložení projektu do výzvy Implementace krajských akčních plánů II. Zpracování musí probíhat v souladu s aktuálně platnou Metodikou rovných příležitostí ve vzdělávání pro prioritní osu 3 OP VVV (dále Metodika rovných příležitostí – viz Seznam zdrojů).

Cílem školské inkluzivní koncepce kraje je naplánování aktivit vedoucích ke kvalitnímu inkluzivnímu vzdělávání ve školách respektující základní principy společného vzdělávání a nastavení rovných příležitostí pro vzdělávání všech dětí, žáků a studentů.

Olomoucký kraj si uvědomuje, že nezbytnou podmínkou socioekonomického rozvoje regionu je kvalitní vzdělávání. Jeho základem je kvalitní infrastruktura, efektivní využití škol, kontinuální modernizace vzdělávacích programů a koordinace aktivit všech zainteresovaných subjektů. Rozvoj vzdělávání je podmíněn také kvalitou pedagogických pracovníků ve vzdělávání.

Významným úkolem pro vzdělávací soustavu v Olomouckém kraji je umožnit každému jednotlivci maximální využití vlastního potenciálu. Základním předpokladem fungujícího vzdělávacího systému je jeho dobrá dostupnost a prostupnost všech stupňů škol pro všechny společenské skupiny, ale

i omezování formální diferenciaci a brzké selekce vzdělávacích cest na nižších stupních vzdělávání a podpora rovných příležitostí pro přechod do sekundárního i terciárního vzdělávání.

Olomoucký kraj dlouhodobě a cíleně podporuje společné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků intaktních. Systematicky usiluje o vytváření prostoru pro inkluzivní, stimulační a motivující prostředí k učení v průběhu celého života. Dlouhodobě podporuje bezbariérovost budov škol, které má ve vlastnictví, nadstandardně materiálně a finančně podporuje krajské školské poradenské zařízení, každoročně organizuje strukturu oborů a počtu tříd v jednotlivých školních letech tak, aby si každý jednatel mohl kdykoliv v průběhu svého života vzdělání doplnit, zvýšit či rozšířit.

Olomoucký kraj v rámci podpory vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami (SVP) věnuje také velkou pozornost žákům nadaným a mimořádně nadaným, kteří jsou dle vyhlášky č. 27/2016 Sb. zařazeni mezi žáky se SVP. V souladu s Konceptí podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020 (dále jen Koncepte) a prostřednictvím Krajské koordinační skupiny na podporu nadání zřízené při krajském pracovišti NIDV a Krajské sítě podpory nadání se Olomoucký kraj neomezuje pouze na cílovou skupinu mimořádně nadaných a nadaných žáků, nýbrž zasahuje i do oblastí podpory identifikace, rozvoje a uplatnění nadání, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a mezioborové spolupráce. Navíc v rámci realizace projektu na implementaci krajského akčního plánu vzdělávání (IKAP I) bylo zřízeno Krajské centrum podpory nadání v polytechnickém a odborném vzdělávání (KCPN). Značná pozornost je věnována ze strany Olomouckého kraje podpoře soutěží a přehlídek vyhlášených MŠMT, a to na krajské i okresní úrovni. V souladu s Konceptí a v návaznosti na rámcové vzdělávací programy jednotlivých typů škol vytváří příznivé podmínky pro větší zapojení žáků a studentů do této formy zájmového vzdělávání. Jedním z dalších přirozených prostředí pro identifikaci, podporu a rozvoj nadání jsou školská zařízení pro zájmové vzdělávání, a to především střediska volného času a domy dětí a mládeže.

1. Vstupní zhodnocení stavu

Regionální vzdělávací soustava může zásadně ovlivnit nastavení příležitostí vzdělávání pro všechny děti, žáky a studenty a to z hlediska nastavení rovných příležitostí ke vzdělávání pro všechny děti, žáky a studenty a přijetím konkrétních opatření vedoucích ke snížení selektivnosti vzdělávací soustavy rozřazující děti, žáky a studenty.

1.1 Dokumenty

Při tvorbě samotné Školské inkluzivní koncepce Olomouckého kraje (dále jen ŠIKK nebo koncepce) vycházíme prioritně z těchto zdrojů:

- Analýza potřeb v území, která byla vytvořena v Krajském akčním plánu rozvoje vzdělávání Olomouckého kraje 2016-2018, současně vyhodnocena a nově zpracována jako Analýza potřeb v území pro Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Olomouckého kraje 2019-2021

- Analýza implementace inkluzivního vzdělávání vydané MŠMT v květnu 2019
- Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019-2020 vydané MŠMT
- Analýza potřeb v území (aktualizovaná statistická data v kapitole 1) vypracované "PZOK, z.ú. - Regionální profil projektu KOMPAS, reg. č. CZ.03.1.54/0.0/0.0/15_122/0006097"
- Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2017 vydané MŠMT
- tematická zpráva České školní inspekce „Vybrané aspekty implementace společného vzdělávání v období 1. pololetí školního roku 2017/2018“ vydané v březnu 2018
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2015-2020
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje na období 2016–2020
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019-23 (vzhledem ke skutečnosti, že v průběhu tvorby koncepce zveřejnilo MŠMT oficiální text, vycházíme i z tohoto dokumentu)
- Data získaná z dotazníkového šetření na středních a vyšších odborných školách, které realizoval NÚV v období 12/2018–01/2019
- Data z průběžných výsledků dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol v rámci projektu Šablony I a II OP VVV z 8. 4. 2019 v jednotlivých ORP v kraji
- Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, 2004

1.2 Odborná veřejnost

Mimo výše uvedené analytické a strategické dokumenty se tvorba koncepce rovněž opírá o systematickou práci s odbornou veřejností. Vycházíme především z následujících setkání: „První rok společného vzdělávání“, které se uskutečnilo 5. června 2018 a při kterém se potkali zástupci mateřských škol, základních škol, středisek volného času a zástupci realizačních týmů jednotlivých projektů MAP z Olomouckého kraje. Při setkání se diskutovaly zásadní problémy, které jednotlivé instituce vnímají jako problematické při prvním školním roce realizace Společného vzdělávání v praxi. Závěry tohoto setkání byly využity jako jeden z podkladů pro tvorbu Školské inkluzivní koncepce. K tomuto setkání, které prezentovalo především zástupce hlavního proudu vzdělávání, jsme v rámci tvorby ŠIKK připojili „Pracovní setkání ředitelů speciálních škol Olomouckého kraje“, které se uskutečnilo v říjnu 2018. Na tomto setkání ředitelé speciálních škol prezentovali své zkušenosti z prvního školního roku po zahájení platnosti vyhlášky č.27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálním vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Prezentovali nejen negativní zkušenosti, ale i příklady dobré praxe, kdy se například v některých regionech podstatně zlepšila komunikace běžných škol se školami speciálními. Závěry z obou jednání provázejí Školskou inkluzivní koncepci Olomouckého kraje, přičemž jsou při její tvorbě a definování problematických oblastí tyto závěry vzaty v potaz. Výše zmíněné závěry se opírají o výsledky ze statistických dat a tvoří významnou součást při definování problematických oblastí ŠIKK.

Během tvorby ŠIKK docházelo i k pravidelným a přínosným konzultacím mezi členy Pracovní skupiny pro rovné příležitosti ve vzdělávání. Nejaktivnější byli zástupci Oddělení sociální pomoci Krajského úřadu Olomouckého kraje a zástupci Úřadu práce České republiky v Olomouci. Díky jejich spolupráci je v ŠIKK pohlíženo na začlenění nejenom z oblasti školství, ale jsou v ní zahrnuty i přínosy a dopady sociální práce a celkový dopad vzdělávání na zaměstnanost.

Při tvorbě ŠIKK vycházíme i ze zkušenosti Regionálního centra aplikovaných pohybových aktivit (dále i RC APA), které zahájilo činnost v rámci projektu IKAP Olomouckého kraje (IKAP I), a které plánujeme využít i při implementaci ŠIKK. Na všech pracovištích Speciálně pedagogického centra a vybraných pracovištích Pedagogicko-psychologické poradny v Olomouckém kraji se mohou rodiče i pedagogové scházet s pracovníky RC APA a projednat, co by dané dítě či žák ve škole potřeboval s ohledem na jeho pohybový rozvoj, zapojení do tělesné výchovy, účasti na aktivitách mimo školu. Tato péče se týká dětí od předškolního věku, kdy dobře nastavené podmínky pohybového rozvoje dítěte v mateřské škole mohou napomoci jeho intenzivnímu rozvoji ve všech oblastech i v dalších letech školní docházky a při pracovním začlenění. Úzká spolupráce SPC s RC APA je jeden z nejefektivnějších způsobů, jak zajistit, aby podmínky dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami byly ve škole nastavené co nejlépe jeho potřebám, a co nejvíce napomohly přirozenému začlenění dítěte mezi zdravé vrstevníky, případně později na střední škole při odborné výuce či odborné praxi.

Dále při tvorbě ŠIKK vycházíme i ze zkušenosti Krajského centra podpory nadání (dále i KCPN), které zahájilo činnost se začátkem roku 2018 v rámci projektu IKAP Olomouckého kraje, a které také plánujeme využít i při implementaci ŠIKK. Krajské centrum podpory nadání v polytechnickém vzdělávání bylo zřízeno jako krajský metodický orgán. Na zapojených středních odborných školách v kraji působí pedagogové na pozici metodik-konzultant pro podporu nadání, kteří jsou prostřednictvím činnosti KCPN motivováni začít se zajímat o oblast podpory nadání v polytechnickém zaměření, jsou jim nabízeny možnosti vzdělávání, podpora v tvorbě programů pro identifikaci nadaných a příležitosti ke sdílení dobré praxe v oblasti podpory nadání.

Za nezbytný rovněž považujeme přesah vzdělávání osob se znevýhodněním (zdravotním, sociálním, kulturním) do oblasti sociálních služeb, které v některých případech významně doplňují vzdělávací potřeby osob se znevýhodněním a v součinnosti se školskými službami vytvářejí celek, jehož cílem je nejvyšší možná integrace každého jedince do společnosti. Sociální a vzdělávací služby se propojují především v oblasti rané péče, kdy tato sociální služba sehrává významnou roli před vstupem dítěte do formálního vzdělávání. V průběhu vzdělávání, ale i po jeho skončení se jedná především o odborné sociální poradenství, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně terapeutické dílny či sociální rehabilitace.

V kontextu propojenosti sociálních a školních služeb za účelem kvalitní integrace je v obou oblastech akcentována potřebnost sociální práce ve školství. Podle Matulayové jsou důležitým argumentem pro větší angažovanost sociálních pracovníků v diskusi o funkcích a službách školy údaje o aktuálních charakteristikách a potřebách žáků a jejich rodičů a proces inkluze ve školství. Obecně je možné

konstatovat, že přibývá počet žáků v náročných životních a rodinných situacích, se sociálním znevýhodněním či s odlišným kulturním zázemím. Upozorňuje dále, že i samotní učitelé přiznávají, jak vyplývá z vybraných výzkumných sond, že by přivítali odbornou pomoc při řešení různých problémů a obtíží žáků, které jim brání v školní úspěšnosti.¹

2. Pracovní skupina pro rovné příležitosti ve vzdělávání

Pracovní skupina je sestavena z 19 odborníků z různých oblastí, tak aby bylo možné podchytit a pokrýt všechny aspekty a stupně společného vzdělávání a koncepce byla vhodně nastavena pro všechny stupně a aspekty vzdělávání.

Členy pracovní skupiny jsou zástupci:

- Odboru školství a mládeže krajského úřadu (metodik pro speciální školství, metodik pro střediska volného času a nadání)
- Realizačního týmu projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Olomouckého kraje
- Realizačních týmů projektů Místní akční plán rozvoje vzdělávání v Olomouckém kraji
- Oddělení sociální pomoci krajského úřadu
- Zřizovatelů SŠ, ZŠ, MŠ
- Škol běžného vzdělávacího proudu
- Škol speciálních (zřizovaných dle § 16 odst. 9 školského zákona)
- Školského poradenského pracoviště
- Pedagogicko-psychologické poradny a Speciálního poradenského centra Olomouckého kraje
- NIDV (konzultant implementace APIV)
- Úřadu práce České republiky v Olomouci
- Odbor pro sociální začleňování (Agentura), Úřad vlády ČR
- Olomouckého inspektorátu České školní inspekce
- Ústavu speciálně pedagogických studií PdF Univerzity Palackého v Olomouci
- Katedry aplikovaných pohybových aktivit FTK Univerzity Palackého v Olomouci
- NÚV (garant intervence inkluze pro Olomoucký kraj, projekt P-KAP)
- Rodičů a veřejnosti

Pracovní skupina se schází minimálně 4x ročně po dobu zpracovávání ŠIKK a následně dle potřeb. Obsahem její práce je projednávání relevantních analytických podkladů vztahujících se k nastavení rovných příležitostí pro vzdělávání všech dětí a žáků s ohledem na jejich možnosti a potenciál. Pracovní skupina může být dle potřeby rozšířena o další členy.

Mimo společná setkání se v nejužším pracovním týmu setkávají jednotliví členové pracovní skupiny k pravidelným konzultacím k tvorbě dokumentu.

¹ viz Matulayová, Sešit sociální práce č. 1/2017: Role sociálního pracovníka ve školství, MPSV, dostupné na https://www.mpsv.cz/files/clanky/32028/Sesit_socialni_prace_c.1.pdf, str. 10

3. Analytická část

Analytická část dokumentu se zabývá mapováním stavu v území, na základě něhož pak jsou identifikovány problémy v nastavení vzdělávací soustavy a jednotlivých škol z hlediska rovnosti.

3.1 Základní charakteristika Olomouckého kraje

Olomoucký kraj se rozkládá ve střední a severní části Moravy a severozápadní části Českého Slezska na území o rozloze 526 677 ha (6,7 % z celkové rozlohy ČR). Z hlediska administrativního členění má pět okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk), třináct správních obvodů obcí s rozšířenou působností a dvacet správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.

3.1.1 Obyvatelstvo

Pouze 56,2 % obyvatel žije ve městech, což podtrhuje vesnický ráz celého regionu. Nejmenší podíl městského obyvatelstva náleží okresu Prostějov, naopak největší podíl okresu Přerov. Podíl městského obyvatelstva v Olomouckém kraji je v mezikrajském porovnání druhý nejnižší. V severní, řídko osídlené části kraje, je největším centrem město Šumperk.

Geografické podmínky byly určující pro osídlení kraje. Jižní část ležící v rovinaté Hané má vyšší zastoupení malých obcí s počtem obyvatel do 500 osob (zejména na Prostějovsku a Přerovsku). Opak představuje hornatý sever, kde se obyvatelstvo soustřeďuje do větších obcí (zejména na Jesenicku). Hlavními centry jsou napříč krajem velká města – Olomouc, Prostějov, Přerov, Hranice, Šumperk. V Olomouckém kraji pokračuje suburbanizační proces, spočívající ve výstavbě „satelitních městeček“ v okolí velkých měst. V obcích do 5 000 obyvatel má bydlet polovina obyvatel kraje (50,2 %), což je výrazně více než v celé republice (38,9 %). Průměrná populační velikost obce v kraji činí 1 575 obyvatel.

Z výše uvedeného plyne, že osídlení kraje není homogenní. Hlavní rozdíly jsou mezi severními oblastmi, spadajícími do území bývalých Sudet, a tradiční jižní zemědělskou oblastí s mnohgenerační autochtonií a z toho plynoucí stabilitou komunit. Severní dosídlené oblasti se vyznačují méně stabilní populací a nižším vnímáním kulturně společenských hodnot, které se projevuje mimo jiné i v nižší angažovanosti místního obyvatelstva.

3.1.2 Demografický vývoj

Demografický vývoj kraje kopíruje ve většině ukazatelů vývoj v celé České republice. Počet živě narozených dětí v Olomouckém kraji i ČR rostl v období let 2002 až 2009, kdy se rodiči stávaly osoby populačně silných ročníků 70. let minulého století. Mezi roky 2009 a 2011 došlo k relativně výraznému poklesu porodnosti (ze 7 134 živě narozených v roce 2009 na 6 311 v roce 2011). Od roku 2012 do roku 2018 se porodnost v Olomouckém kraji téměř každý rok mírně zvyšovala. V roce 2018 se narodilo 6 699 dětí.

V nejbližších letech můžeme nadále očekávat přibližně stejné požadavky na místa v mateřských školách v souvislosti s počtem narozených dětí v přechozích letech. To se projeví i na počtu dětí přicházejících do základních škol, který bude zhruba stejný (mírně klesající počet tříletých dorovná požadavek na nástup do MŠ u dvouletých dětí). Počet prvňáčků vyvrcholil v letech 2014 až 2016. Naopak počet dětí opouštějících základní školy bude mírně růst, nejvyšší počet dětí ve věku 15 let se dá očekávat v letech 2021. Pak se bude jejich počet ještě zvyšovat, ale ani v delším časovém horizontu se nepředpokládá, že by počet patnáctiletých převyšil stav na začátku roku 2009 (7 704 osob), jehož reálná data byla vzata jako základ dalšího výpočtu projekce.

3.2 Statistické údaje

Školská inkluzivní koncepce kraje je nastavena tak, aby splňovala základní kritéria dostupnosti, prostupnosti, operativnosti, a především funkčnosti a exkluzivity pro Olomoucký kraj. Na základě výše zmíněných kritérií, považujeme za důležité vymezit silné a slabé stránky inkluzivního vzdělávání v kraji. Při definování silných a slabých stránek se vychází ze statistických údajů a to jak ze základních údajů týkajících se vzdělávání všeobecně – rozdělené na všechny stupně vzdělávání, tak i z dat týkajících se konkrétně inkluzivního vzdělávání na všech jeho stupních. Jejich vzájemné porovnání pak odkryje potřeby, které budou v rámci koncepce zanalyzovány a bude nastaveno jejich optimální plnění a pokrytí.

3.2.1 Základní statistické údaje ze škol

Mateřské školy

V Olomouckém kraji činil počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami dle § 16 odst. 9 školského zákona vzdělávaných v MŠ ve školním roce 2018/19 693 dětí (o 70 více než v roce 2017/18, o 108 více než v roce 2016/17). To je v Olomouckém kraji celkové zvýšení počtu dětí se znevýhodněním dle § 16 odst. 9 školského zákona mezi lety 2016/17 a 2018/19 o 18 %. Pokračoval trend mírného poklesu dětí se znevýhodněním dle § 16 odst. 9 školského zákona vzdělávaných ve třídách zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona, kdy od roku 2016/17 poklesl o 7 dětí k roku 2018/19, přičemž celkový počet dětí se znevýhodněním dle § 16 odst. 9 školského zákona ve všech mateřských školách vzrostl o 108 dětí. Celkový podíl dětí se znevýhodněním dle § 16 odst. 9 školského zákona vzdělávaných v běžných MŠ narostl v roce 2018/19 oproti roku 2016/17 o 115 dětí, tj. 86 %.

Tabulka č. 1: Počet mateřských škol dle zřizovatele

Okres	Obecní		Soukromé	Krajské	Církevní	Celkem
	samostatná příspěvková organizace	součást jiné příspěvkové organizace				
Jeseník	18	9	0	0	0	27
Olomouc	48	57	15	1	2	123
Prostějov	41	31	0	0	1	73
Přerov	40	39	4	0	2	85
Šumperk	24	42	2	0	0	68
Celkem	171	178	21	1	5	376

Tabulka č. 2: MŠ – děti se SVP a nadané děti k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

Školní rok	Žáci se SVP							
	Celkem	Zdrav. post. (§ 16 odst. 9 ŠZ)	S jiným zdrav. znev.	Odlíšné kult. a život. podmínky			Nadaní žáci	
				K (kulturní odlišnosti)	Z (sociální znevýhod.)	V (součet obojího)	Celkem	Z toho mim. nadaní
2016/17	654	585	11	13	28	22	1	0
2017/18	799	623	38	84	10	32	2	2
2018/19	761	693	62	29	9	6	2	0

V případě dětí s odlišnými kulturními a životními podmínkami není zřejmé, co způsobilo výrazné snížení jejich počtu mezi školními roky 2017/18 a 2018/19, když po zavedení povinné předškolní přípravy ve školním roce 2017/18 došlo k jejich výraznému nárůstu.

V souvislosti se vzděláváním dětí s odlišnými kulturními a životními podmínkami se jeví jako nutné zaměřit se na zmapování možností záchytu (diagnostiky) dětí se zvýšenou psychosomatickou zátěží danou odlišnými životními podmínkami. Záchyt v předškolním věku a následná včasná multidisciplinární intenzivní práce s dítětem a jeho rodinou je jedna z neefektivnějších.

Z tohoto důvodu je vhodné zjistit možnosti proškolení předškolních pedagogů pro vhodné vedení dětí této skupiny dětí, další následné multidisciplinární péče a informovanosti spolupracujících institucí a organizací.

Tabulka č. 3: Třídy a děti – běžné třídy k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

Okres	Počet tříd	Počet dětí	Počet dětí v %	Průměr na třídu
Celkem v Olomouckém kraji	974	22 217	100	22,81

Tabulka č. 4: MŠ – děti se zdravotním postižením dle § 16 odst. 9 ŠZ dle typu třídy, k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

Školní rok	Běžné třídy	Třídy podle § 16 odst. 9 ŠZ	Celkem
2016/17	133	452	585
2017/18	178	445	623
2018/19	248	445	693

Tabulka č. 5: MŠ – děti se SVP začleněné ve školách hlavního vzdělávacího proudu se zdravotním postižením dle typu postižení, k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

			Školní rok			
			2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Celkem			127	133	178	248
Mentální postižení	Celkem		18	19	27	35
	z toho	Středně těžké	9	6	9	14
		Těžké	2	1	2	0
		Hluboké	0	0	0	0
Sluchové postižení	Celkem		6	7	9	7
	z toho	těžké	5	4	6	2
Zrakové postižení	Celkem		8	3	0	0

			Školní rok			
			2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
	z toho	těžké	2	1	0	0
Závažné vady řeči	Celkem		19	13	15	28
	z toho	těžké	8	-	0	9
Tělesné postižení	Celkem		7	10	13	18
	z toho	těžké	2	1	2	2
Více vad	Celkem		14	14	18	21
	z toho	hluchoslepí	0	0	0	0
Závažné vývojové poruchy			26	26	60	91
Autismus			29	41	36	48

Tabulka č. 6: MŠ – děti ve třídách dle § 16 odst. 9 ŠZ se zdravotním postižením dle typu postižení, k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

			Školní rok			
			2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Celkem			445	452	445	445
Mentální postižení	Celkem		22	19	13	13
	z toho	Středně těžké	6	11	4	2
		Těžké	1	1	0	0
		Hluboké	0	0	0	0
Sluchové postižení	Celkem		18	13	11	8
	z toho	těžké	14	11	10	8
Zrakové postižení	Celkem		22	24	28	23
	z toho	těžké	1	2	2	2
Závažné vady řeči	Celkem		277	285	253	251
	z toho	těžké	55	-	98	128
Tělesné postižení	Celkem		3	12	3	4
	z toho	těžké	2	6	0	3
Více vad	Celkem		60	58	104	106
	z toho	hluchoslepí	0	0	0	0
Závažné vývojové poruchy			7	6	13	17
Autismus			36	35	20	23

Základní školy

Celokrajský počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami dle § 16 odst. 9 školského zákona v základních školách v Olomouckém kraji ve školním roce 2018/2019 je 6 652 žáků (o 643 více než v roce 2017/18, o 1 736 více než v roce 2016/17). Od počátků společného vzdělávání dochází k nárůstu zejména vývojových poruch učení a chování, vad řeči a souběžných postižení více vadami. Tento nárůst lze přičíst nejen demografickému vývoji, ale i faktu, že tzv. hraniční diagnózy, které před počátkem společného vzdělávání zůstávaly opomenuty, jsou v současnosti evidovány.

Pokračoval dlouhodobý trend klesajícího podílu žáků se znevýhodněním dle § 16 odst. 9 školského zákona ve třídách zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona, kdy od roku 2016/17 poklesl z 1939 na 1 700 v roce 2018/19. Podíl žáků se znevýhodněním dle § 16 odst. 9 školského zákona vzdělávaných v běžných třídách základní školy mezi roky 2016/2017 a 2018/2019 rostl z 2 977 na 4 952, což je nárůst o 66 %.

Tabulka č. 7: Školy úplné (1. – 9. ročník), školy neúplné (jen 1. stupeň a jen 2. stupeň) k 30. 9. 2018

Okres	Celkem	Celkem v %	1. - 9. ročník	jen 1. stupeň	jen 2. stupeň
Jeseník	17	6	11	6	0
Olomouc	92	34	58	34	0
Prostějov	46	17	27	18	1
Přerov	57	21	32	25	0
Šumperk	60	22	28	32	0
Celkem	272	100	156	115	1

Tabulka č. 8: ZŠ – žáci se SVP a nadaní žáci k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

Školní rok	Žáci se SVP								
	Celkem	Zdrav. post. (§ 16 odst. 9 ŠZ)	S jiným zdrav. znev.	Odlišné kult. a život. podmínky			Jiný důvod pro SVP	Nadaní žáci	
				K (kulturní odlišnosti)	Z (sociální znevýhod.)	V (součet obojího)		Celkem	Z toho mim. nadaní
2016/17	5 074	4 916	127	37	21	15	-	24	23
2017/18	6 777	6 009	916	126	246	79	-	106	40
2018/19	7 949	6 652	666	182	391	93	0	138	51

Při analýze dat žáků s odlišnými kulturními a životními podmínkami vyvstává nutnost zaměřit se na zjištění vhodných mimoškolních podpůrných služeb pro žáky. Kdy podpůrné služby vycházející z jiné oblasti než školství, především z oblasti zdravotní, sociální, z neziskového sektoru. Tyto mimoškolní podpůrné služby jsou pochopitelně přínosné i pro ostatní žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. V době zpracování ŠIKK vysílá terén signály o nedostatečné podpoře v této oblasti. Konkrétně jde o nedostatek dětských psychologů, pedopsychiatrů a rychlou krizovou sociální podporu, kterou většinou žáci potřebují neodkladně v akutních životních nebo zdravotních situacích a jejich nedostatek se zásadně odráží nejen v dalším vzdělávání žáků, ale ve všech jejich životních situacích.

Tabulka č. 9: Počet žáků a tříd v základních školách a průměrný počet žáků ve třídách – běžné třídy k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

Okres	Žáci celkem	Třídy	Žáci 1. stupeň	Žáci 2. stupeň	Průměrný počet žáků ve třídě
Celkem v Olomouckém kraji	53 424	2 569	32 424	21 000	20,80

Tabulka č. 10: ZŠ – žáci se zdravotním postižením dle typu třídy k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

Školní rok	Běžné třídy	Třídy podle § 16 odst. 9 ŠZ	Celkem
2016/17	2 977	1 939	4 916
2017/18	4 204	1 805	6 009
2018/19	4 952	1 700	6 652

Tabulka č. 11: ZŠ – žáci se SVP začlenění ve školách hlavního vzdělávacího proudu se zdravotním postižením dle typu postižení, k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

			Školní rok			
			2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Celkem			2 759	2 977	4 204	4 952
Mentální postižení	Celkem		99	123	132	197
	z toho	Středně těžké	6	5	2	1
		Těžké	0	0	0	0
		Hluboké	0	0	0	0
Sluchové postižení	Celkem		46	46	41	45
	z toho	těžké	10	12	14	15
Zrakové postižení	Celkem		19	25	28	37
	z toho	těžké	7	10	5	6
Závažné vady řeči	Celkem		106	154	223	268
	z toho	těžké	15	-	55	91
Tělesné postižení	Celkem		43	47	51	55
	z toho	těžké	14	15	9	7
Více vad	Celkem		45	48	213	172
	z toho	hluchoslepí	0	0	0	0
Závažné vývojové poruchy						
	učení		1 876	1 908	2 679	3 092
	chování		444	524	801	1 017
Autismus			81	102	36	69

Tabulka č. 12: ZŠ – žáci ve třídách dle § 16 odst. 9 ŠZ se zdravotním postižením dle typu postižení, Olomoucký kraj

			Školní rok			
			2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Celkem			2 022	1 939	1 805	1 700
Mentální postižení	Celkem		763	734	638	567
	z toho	Středně těžké	89	91	78	66
		Těžké	16	20	18	17
		Hluboké	0	0	0	0
Sluchové postižení	Celkem		43	42	40	42
	z toho	těžké	27	28	24	24
Zrakové postižení	Celkem		23	31	22	20
	z toho	těžké	4	7	4	1
Závažné vady řeči	Celkem		311	313	271	260
	z toho	těžké	53	-	103	126
Tělesné postižení	Celkem		13	13	14	13
	z toho	těžké	6	6	4	2
Více vad	Celkem		357	314	457	470
	z toho	hluchoslepí	2	2	1	0
Závažné vývojové poruchy						
	učení		248	214	222	213
	chování		134	141	101	101
Autismus			130	137	40	14

Střední školy

Celokrajský počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami dle § 16 odst. 9 školského zákona ve středních školách ve školním roce 2018/2019 je 1 884 žáků (o 115 více než v roce 2017/18, o 326 více než v roce 2016/17).

Probíhá trend klesajícího podílu žáků se znevýhodněním dle § 16 odst. 9 školského zákona vzdělávajících se ve třídách zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona na středních školách, kdy od roku 2016/17 poklesl z 982 na 875 v roce 2018/19. Podíl žáků se znevýhodněním dle § 16 odst. 9 školského zákona vzdělávaných v běžných třídách středních škol naopak výrazně mezi roky 2016/2017 a 2018/2019 vzrostl, a to z 576 na 1 009, což je nárůst o 75 %.

Tabulka č. 13: Struktura škol, počet žáků v denním studiu ve školním roce 2017/2018, počet absolventů za školní rok 2017/2018 a počet nově přijatých žáků k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

Okres	Typ školy		Žáci celkem	Absolventi školní rok 2017/2018	Žáci nově přijatí do 1. ročníku
Celkem v Olomouckém kraji	Gymnázia (K)		8 112	1 291	1 438
	SOŠ a SOU	maturitní obory (L, M)	11 758	2 222	3 349
		učební obory (E, H)	5 771	1 491	2 005
	Celkem		25 641	5 004	6 792

Poznámka: údaje jsou uvedeny včetně žáků středních škol samostatně zřízených podle § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb.

Tabulka č. 14: SOŠ a SOU – žáci podle ročníků a oboru vzdělání, denní studium k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

Okres	Druh studia	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	Celkem
Celkem v Olomouckém kraji	Maturitní obory	2 985	2 831	2 654	2 559	11 029
	Nástavbové obory	416	313	-	-	729
	Učební obory	1 950	1 688	1 617	-	5 255
Celkem žáků v těchto oborech						17 013

Poznámka: údaje jsou uvedeny bez žáků středních škol samostatně zřízených podle § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb.

Tabulka č. 15: SŠ – žáci se SVP a nadaní žáci k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

Školní rok	Žáci se SVP								
	Celkem	Zdrav. post. (§ 16 odst. 9 ŠZ)	S jiným zdrav. znev.	Odlišné kult. a život. podmínky			Jiný důvod pro SVP	Nadaní žáci	
				K (kulturní odlišnosti)	Z (sociální znevýhod.)	V (součet obojího)		Celkem	Z toho mim. nadaní
2016/17	1 572	1 558	12	0	5	1	-	120	120
2017/18	1 936	1 769	128	10	25	11	-	96	87
2018/19	2 170	1 884	272	18	43	3	0	76	59

Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané by mělo být 10 – 15 % žáků nadaných a asi 2% mimořádně nadaných. Přitom tabulky č. 8 a č. 15 říkají, že na ZŠ se podařilo identifikovat jen 0,26 % nadaných žáků a 0,1 % mimořádně nadaných žáků, resp. na SŠ bylo ve školním roce 2018/2019 identifikováno 0,3 % nadaných z toho 0,23 % mimořádně nadaných. Uvedené údaje ukazují, že současný vzdělávací systém Olomouckého kraje podchytí jen asi 1/10 mimořádně nadaných dětí. Podpora „pouze“ nadaných dětí pak prakticky neexistuje. Zatímco u osob se zdravotním postižením je na stranách uvedena určitá klasifikace (typu postižení), u nadaných osob se žádná neprovádí (např. typ nadání).

Tabulka č. 16: SŠ – žáci se zdravotním postižením dle typu třídy k 30. 9., Olomoucký kraj

Školní rok	Běžné třídy	Třídy podle § 16 odst. 9 ŠZ	Celkem
2016/17	576	982	1 558
2017/18	829	940	1 769
2018/19	1 009	875	1 884

Tabulka č. 17: SŠ – žáci se SVP začlenění ve školách hlavního vzdělávacího proudu se zdravotním postižením dle typu postižení, k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

			Školní rok			
			2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Celkem			536	576	829	1009
Mentální postižení	Celkem		78	64	37	29
	z toho	Středně těžké	1	2	3	3
		Těžké	0	0	0	0
Sluchové postižení	Celkem		13	19	19	23
	z toho	těžké	3	6	10	10
Zrakové postižení	Celkem		4	4	7	10
	z toho	těžké	0	1	1	2
Závažné vady řeči	Celkem		8	9	14	20
	z toho	těžké	1	-	1	3
Tělesné postižení	Celkem		13	15	13	12
	z toho	těžké	8	6	5	3
Více vad	Celkem		7	8	24	19
	z toho	hluchoslepí	1	0	0	0
Závažné vývojové poruchy						
	učení bez nižších st. víceletých gymnázií		362	378	617	771
	učení - nižší stupeň víceletá gymnázia		31	32	33	32
	chování bez nižších víceletých gymnázií		9	26	42	60
	chování - nižší st. víceletá gymnázia		2	4	5	13
Autismus			9	17	18	20

Tabulka č. 18: SŠ – žáci ve třídách dle § 16 odst. 9 ŠZ se zdravotním postižením dle typu postižení, k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

			Školní rok			
			2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Celkem			944	982	940	875
Mentální postižení	Celkem		750	708	608	536
	z toho	Středně těžké	72	86	76	93
		Těžké	5	6	7	10
Sluchové postižení	Celkem		5	3	2	2
	z toho	těžké	2	2	0	0
Zrakové postižení	Celkem		3	1	1	1
	z toho	těžké	1	0	0	0
Závažné vady řeči	Celkem		2	1	3	3
	z toho	těžké	0	-	0	0
Tělesné postižení	Celkem		2	0	5	0
	z toho	těžké	0	0	2	0
Více vad	Celkem		114	204	241	277
	z toho	hluchoslepí	1	1	0	0
Závažné vývojové poruchy						
	učení bez nižších st. víceletých gymnázií		31	23	39	35
	učení - nižší stupeň víceletá gymnázia		0	0	0	0
	chování bez nižších víceletých gymnázií		16	4	20	17
	chování - nižší st. víceletá gymnázia		0	0	0	0
Autismus			21	38	21	4

Vyšší odborné školy (stav k 31. 3. 2019)

Tabulka č. 19: VOŠ – rozdělení dle zřizovatele, k 31. 3. 2019, Olomoucký kraj

Okres	Celkem	Kraj	Soukromé	Církev
Celkem v Olomouckém kraji	8	4	2	2

Tabulka č. 20: VOŠ – počet studujících (denní studium), k 31. 3. 2019, Olomoucký kraj

Okres	Délka studia	1. ročník	2. ročník	3. ročník	Celkem	Nově přijatí studenti k 30. 9. 2018	Absolventi ve školním roce 2017/18
Celkem v Olomouckém kraji	3leté	279	176	195	650	246	192

Zájmové vzdělávání – střediska volného času, domy dětí a mládeže (stav k 30. 10. 2018)

Olomoucký kraj disponuje stabilizovanou sítí středisek volného času, kterou tvoří 17 středisek volného času (domů dětí a mládeže), z toho 5 zřizovaných krajem, 9 obcemi, 2 církví a 1 soukromou osobou. Zájmové vzdělávání je realizováno v oblasti tělovýchovy, sportu, uměleckých, přírodovědných a polytechnických oborech. V návaznosti na mírný pokles zájmu o pravidelnou činnost a počet zájmových útvarů rozšiřují nabídku spontánních aktivit a akcí volně přístupných pro neorganizované účastníky.

Mimo jiné se střediska volného času zaměřuje na práci s talentovanými a nadanými žáky ve všech oblastech zájmového vzdělávání a individuální práci s talenty. Oblast nadaných je statisticky sledována od školního roku 2017/2018. V rámci kraje organizačně i finančně zabezpečují školní soutěže vyhlašované MŠMT.

Tabulka č. 21: SVČ (DDM) – počet školských zařízení, zájmových útvarů a přehled vybranných zájmových činností, k 31. 3. 2019, Olomoucký kraj

	Školská zařízení/ zájmové útvary Celkem	Účastníci Celkem	Zapsaní nadaní účastníci		Další činnost zájmového vzdělávání- Spontánní	Další činnost zájmového vzdělávání - Individuální
			Celkem	Mimořádně nadaní*		
2016/17	17/1360	15 156	X	X	78 128	1682
2017/18	17/1341	14 784	85	0	76 375	1790
2018/19	17/1289	14 228	100	0	77 802	2001

*Uvádějí se účastníci mimořádně nadaní, jejichž nadání bylo potvrzeno na základě vyšetření školským poradenským zařízením

Tabulka č. 22: Soutěže a přehlídky vyhlašované MŠMT v zájmovém vzdělávání, k 30. 10. 2018, Olomoucký kraj

	Počet realizovaných soutěží v kraji (okresní a krajská kola)	Počet soutěžících celkem	Z toho: „Vědomostní soutěže“/počet soutěžících	Soutěže základních uměleckých škol/počet soutěžících	Sportovní soutěže/počet soutěžících
2015/16	276	54 316	144/44 260	32/1 071	100/8 985
2016/17	268	64 076	140/54 393	23/1 972	105/7 711
2017/18	172*	57 835*	150/55780	22/2055	- **

*Uvedený počet soutěží soutěžících za školní rok 2017/2018 je neúplný, nejsou zde zahrnuty soutěže sportovní, které byly dle pokynu MŠMT realizovány prostřednictvím AŠSK.

**Za školní rok 2017/2018 statistika neobsahuje počet sportovních soutěží a soutěžících, soutěže byly organizovány a sledovány prostřednictvím AŠSK

3.2.2 Statistické údaje inkluzivního vzdělávání

Nejčastější podpůrná opatření v roce 2017/2018 na území České republiky

Mateřské školy

Tabulka 21: Nejčastější podpůrná opatření v mateřských školách na území ČR v roce 2017/18

20 nejčastějších podpůrných opatření v mateřských školách 2017/18	Stav při zohlednění ukončení poskytování		
	Celkem PO	v tom	
		Finance požadovány	Finance nepožadovány
Asistent pedagoga sdílený ve škole (úvazek 0,5)	1168	935	233
Asistent pedagoga sdílený ve škole (úvazek 0,75)	883	713	170
Asistent pedagoga (úvazek 1,0)	802	658	144
Pomůcky pro rozvoj řeči	583	497	86
Pomůcky pro rozvoj řečových funkcí, nácvik jazykových kompetencí ve všech jazyk. rovinách	567	399	168
Pomůcky na podporu sluchového vnímání a rozlišování	364	272	92

20 nejčastějších podpůrných opatření v mateřských školách 2017/18	Stav při zohlednění ukončení poskytování		
	Celkem PO	v tom	
		Finance požadovány	Finance nepožadovány
Předmět speciálně pedagogické péče (1 hodina)	349	268	81
Pomůcky pro rozvoj myšlení, paměti, pozornosti	311	236	75
Pomůcky pro rozvoj řečových funkcí, nácvik jazykových kompetencí ve všech jazyk. rovinách	255	197	58
Pomůcky pro relaxaci (koberec, overball aj.)	234	225	9
Pomůcky pro organizaci času, prostoru a postupu práce	203	192	11
Speciální didaktické pomůcky pro rozvoj jemné motoriky a vizomotorické koordinace	201	189	12
Pomůcky pro podporu sluchového vnímání a rozlišování	197	162	35
Asistent pedagoga sdílený ve škole (úvazek 0,25)	140	111	29
Soubor pomůcek pro nácvik sociálních dovedností	138	132	6
Pomůcky pro rozvoj myšlení, paměti a pozornosti	122	106	16
Speciální pomůcky pro rozvoj komunikačních funkcí a jazykových kompetencí	112	104	8
Polohovací pytle	107	102	5
Názorné didaktické manipulační pomůcky pro rozvoj dílčích funkcí	106	100	6
Speciální učební materiály na rozvoj smyslového vnímání.	105	72	33

Základní školy

Tabulka č. 22: Nejčastější podpůrná opatření v základních školách na území ČR v roce 2017/18

20 nejčastějších podpůrných opatření v základních školách 2017/18	Stav při zohlednění ukončení poskytování		
	Celkem PO	v tom	
		Finance požadovány	Finance nepožadovány
Pedagogická intervence ve škole (1 hodina)	13060	6487	6573
Předmět speciálně pedagogické péče (1 hodina)	8820	3839	4981
Asistent pedagoga sdílený ve škole (úvazek 0,50)	5413	4004	1409
Asistent pedagoga sdílený ve škole (úvazek 0,75)	4736	3571	1165
Speciální didaktické (manipulační) pomůcky pro výuku čtení a psaní	4070	3749	321
Speciální učebnice pro výuku čtení	3537	3271	266
Speciální učebnice pro výuku žáků s mentálním postižením	2480	1744	736
Přehledy učiva	2326	2138	188
Pracovní materiály pro rozvoj koncentrace pozornosti	1588	1477	111
Asistent pedagoga sdílený ve škole (úvazek 0,25)	1332	956	376

20 nejčastějších podpůrných opatření v základních školách 2017/18	Stav při zohlednění ukončení poskytování		
	Celkem PO	v tom	
		Finance požadovány	Finance nepožadovány
Pomůcky pro podporu sluchového vnímání a rozlišování	1315	1119	196
Pracovní sešity pro nácvik pozornosti	1300	1225	75
Názorné didaktické pomůcky pro výuku matematiky	1188	1010	178
Asistent pedagoga (úvazek 1)	1157	851	306
Speciální didaktické (manipulační) pomůcky pro výuku matematiky	1058	999	59
Manipulační pomůcky pro podporu pozornosti (např. mačkáací míčky)	998	918	80
Výukový software	991	728	263
Pedagogická intervence ve škole (2 hodiny)	914	624	290
Pracovní sešity pro výuku naukových předmětů	884	861	23
Pomůcky pro relaxaci (koberec, overball aj.)	836	777	59

Z výše uvedených statistických údajů shromážděných NÚV jasně vyplývá dlouhodobě známá skutečnost, že nejčastějším podpůrným opatřením personálního charakteru je pedagogická intervence, předměty speciálně pedagogické péče a podpora asistentem pedagoga. Kdy asistent pedagoga jednoznačně platí za nejnákladnější podpůrné opatření.

Asistenti pedagoga

Tabulka č. 23: Počet plných úvazků asistentů pedagoga (AP) ve školách, které mají asistenta pedagoga průměrný přepočtený počet za I. čtvrtletí 2019 v Olomouckém kraji

	Běžné školy	Školy zřízené dle § 16 odst. 9 ŠZ
	Počet AP	Počet AP
Mateřská škola	192,9913	24,4819
Základní škola	633,2762	154,1089
Střední škola	23,7564	40,7827
Konzervatoř	1	X
Vyšší odborná škola	0	X

Nadaní

Tabulka č. 24: Počet nadaných a mimořádně nadaných dětí, žáků a studentů v jednotlivých školách k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj

	Běžné školy		
	Počet škol	Počet nadaných dětí, žáků, studentů	z toho mimořádně nadaných
Mateřská škola	2	2	0
Základní škola	68	137	51
Střední škola	23	76	59
Vyšší odborná škola	0	0	0

Nízké počty nadaných a mimořádně nadaných dětí, žáků a studentů mohou být zapříčiněny účelovým vyplňováním statistických údajů, kdy u žáků s dvojitou výjimečností je uvedena ta výjimečnost (znevýhodnění), která poskytuje možnost vyššího finančního příspěvku na podpurná opatření.

Školní poradenská pracoviště (ŠPP)

Tabulka č. 25: Počet a personální naplnění rozšířených školních poradenských pracovišť – běžné školy – průměrný přepočtený počet zaměstnanců podle profesí za I. čtvrtletí 2019, Olomoucký kraj (nesleduje se výchovný poradce a kariérový poradce)

	Běžné školy	
	Školní speciální pedagog	Školní psycholog
Mateřská škola	1,0946	0
Základní škola	23,6676	25,6791
Střední škola	2,2	11,2
Vyšší odborná škola	0	0

Tabulka č. 26: Počet a personální naplnění rozšířených školních poradenských pracovišť – školy zřízené dle § 16 odst. 9 - průměrný přepočtený počet zaměstnanců podle profesí za I. čtvrtletí 2019, Olomoucký kraj (nesleduje se výchovný poradce a kariérový poradce)

	Školy zřízené dle § 16 odst. 9 Školského zákona	
	Školní speciální pedagog	Školní psycholog
Mateřská škola	0	0
Základní škola	0,5	2
Střední škola	0	0
Vyšší odborná škola	X	X

Tyto porovnané údaje o složení rozšířených poradenských pracovišť jasně poukazují na fakt, že většina škol v Olomouckém kraji nemá rozšířené školní poradenské pracoviště. Pro srovnání je vhodné zopakovat fakt, že v Olomouckém kraji je 376 mateřských škol, 272 škol základních a 64 škol středních.

Školská poradenská zařízení (ŠPZ)

Tabulka č. 27: *Personální zajištění školských poradenských zařízení - průměrný přepočtený počet zaměstnanců podle profesí za 1. čtvrtletí 2019, Olomoucký kraj (neped. zaměstnance nelze u soukromých a církevních škol rozdělit na požadované profese)*

	Personální zajištění školských poradenských zařízení				
	Počet míst poskytování škol. služeb	Počet klientů za šk. rok 2017/18	Školní psycholog	Školní speciální pedagog	Admin.pracovník/ sociální pracovník (vykazují se pouze neped. zam)
Pedagogicko-psychologická poradna	5 / 12	12 049	31,4571	32,9691	10,1875
Speciálně pedagogické centrum	11 / 15	9 644	12	34,1571	9,9667

Poznámka k počtu míst poskytování školních služeb: První údaj je počet pracovišť, která poskytují poradenské služby (dle statistických výkazů), druhý údaj je počet míst poskytovaných školských služeb dle rejstříku škol a školských zařízení.

V Olomouckém kraji proběhlo sjednocení poradenských služeb, přičemž většina školských poradenských zařízení, vyjma zařízení pro smyslová znevýhodnění, byla sloučena do jedné společné organizace, která slučuje PPP i SPC. Tím byla zastřešena jednotnost a dostupnost poskytovaných služeb. Tímto krokem narostl počet míst poskytovaných služeb a to v souladu se strategií Olomouckého kraje, kterou je zajistit co největší dostupnost poradenských služeb v regionu. Proto jsou některá místa poskytovaných služeb k dispozici jen ve vybrané dny v týdnu, tak aby pracovníci obsáhli větší území regionu.

V Olomouckém kraji je vyjma krajských školských poradenských zařízení i několik soukromých školských poradenských pracovišť a jedno SPC zřizované MŠMT. Většinu klientů však pojme krajské sjednocené poradenské zařízení.

Tabulka č. 28: *Počet reálných klientů v SPC a PPP za 1. čtvrtletí 2019, Olomoucký kraj*

	Počet reálných klientů v SPC	Počet reálných klientů v PPP	Počet potenciálních klientů	Podíl reálných a potenciálních klientů v SPC	Podíl reálných a potenciálních klientů v PPP
Olomoucký kraj	9 929	12 049	103 935	9,6 %	11,6 %
ČR celkem	88 651	192 313	1 708 661	5,1 %	11,3 %

Do analýzy byla zahrnuta všechna SPC a PPP napříč ČR a celkový počet uvedených klientů, kterým byla poskytnuta v daném roce péče (každý klient se počítá jen jednou, i když SPC navštíví opakovaně; nelze oddělit individuální a skupinovou péči). Počet potenciálních klientů je součtem všech žáků MŠ, ZŠ a SŠ. (Počty student VOŠ, konzervatoří, dětí mladších tří let, dětí v domácím vzdělávání je minimum a nebyl doposud zahrnut do součtu potenciálních klientů).

Tabulka č. 29: Počet a stupeň podpůrných opatření (PO) na školách Olomouckého kraje, které k 31. 3. 2019, vzdělávají děti, žáky, studenty s podpůrným opatřením, Olomoucký kraj (bez škol zřízených MŠMT)

	Běžné školy		Třídy zřízené dle § 16 odst. 9 ŠZ (při běžných školách)		Školy zřízené dle § 16 odst. 9 ŠZ	
	Počet škol	Počet dětí, žáků, studentů s PO	Počet škol	Počet dětí, žáků, studentů s PO	Počet škol	Počet dětí, žáků, studentů s PO
Mateřská škola						
1. stupeň PO	13	41	0	0	0	0
2. stupeň PO	15	21	5	11	5	24
3. stupeň PO	125	196	10	142	10	165
4. stupeň PO	46	54	3	6	11	59
5. stupeň PO	1	1	1	2	6	16
CELKEM	161	313	11	161	11	264
Základní škola						
1. stupeň PO	155	975	1	1	8	19
2. stupeň PO	241	3 864	5	14	7	44
3. stupeň PO	226	1 330	8	176	21	1 000
4. stupeň PO	45	52	6	15	21	290
5. stupeň PO	1	1	0	0	16	88
CELKEM	256	6 222	9	206	21	1 441
Střední škola						
1. stupeň PO	58	323	2	2	1	2
2. stupeň PO	69	860	3	14	1	1
3. stupeň PO	45	123	4	101	12	477
4. stupeň PO	8	11	2	27	14	227
5. stupeň PO	0	0	0	0	8	22
CELKEM	69	1 317	5	144	15	729
Vyšší odborná škola						
1. stupeň PO	0	0	x	x	x	x
2. stupeň PO	1	2	x	x	x	x
3. stupeň PO	1	1	x	x	x	x
4. stupeň PO	0	0	x	x	x	x
5. stupeň PO	0	0	x	x	x	x
CELKEM	1	3	x	x	x	x

Počet škol = počet ředitelství škol (organizací, subjektů). Nejsou uvedeny školy zřízené MŠMT.

Z výše uvedených údajů plyne, že na mateřských školách i základních školách je začleněno nejvíce dětí a žáků s podpůrným opatřením 1. – 3. stupně. Tento fakt je dán jednoznačně nejlepším zájmem dítěte, žáka, kdy právě největší efekt integrace je u žáků s 1. – 3. stupněm podpůrných opatření. Začlenění žáků s podpůrným opatřením vyššího stupně 4. – 5., je dle zkušeností ředitelů běžných škol, ve většině případech dána nedostupností škol zřízených dle § 16 odst. 9 ŠZ v místě bydliště žáka, případně

nemožností dojíždět do vzdálenějších speciálních škol, velký vliv hraje i fakt, že do běžné (spádové) školy dochází sourozenec začleněného žáka.

Údaje také poukazují na nutnost připravit střední školství na narůstající počet žáků, kteří v následujících letech nastoupí na střední školy (nyní je žáků s 2. stupněm PO na ZŠ 3 864 a na SŠ 860).

Vzdělávání dětí, žáků a studentů s cizím státním občanstvím

Tabulka č. 30: Počet škol, které vzdělávají žáky s cizím státním občanstvím, k 31. 3. 2018, Olomoucký kraj

	Běžné školy		Školy zřízené dle § 16 odst. 9 ŠZ	
	Počet škol	Cizinci	Počet škol	Cizinci
Mateřská škola	90	197	1	2
Základní škola	113	423	4	5
Střední škola	63	200	2	7
Vyšší odborná škola	2	6	0	0

Poznámka: U středních škol a vyšších odborných škol uvedeny údaje za denní formu vzdělávání. Údaje o vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem nebyly dostupné.

V současné době lze ve statistických výkazech sledovat jen počty vzdělávaných cizinců. Nelze dohledat vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem, kterých se podpora při vzdělávání též týká.

4. Výstupy z mapování stavu rovných příležitostí v území

Uvedené statistické údaje jsou zkomprimované z různých zdrojů, především z dokumentů a statistických údajů vydaných MŠMT, NÚV, ČŠI a ze statistických údajů zpracovaných Krajským úřadem Olomouckého kraje (viz seznam použitých zdrojů). Údaje byly vybírány tak, aby co nejlépe monitorovaly situaci inkluzivního vzdělávání v Olomouckém kraji. Porovnáním údajů v Olomouckém kraji s údaji za celou ČR byly identifikovány oblasti, na které je třeba se v koncepci zaměřit.

Ze zjištěných údajů jasně vyplývá, že počty žáků v základních i středních školách se zvyšují. S tímto demografickým vývojem je třeba i nadále počítat a uvědomit si, že se odrazí i v případě žáků, kterým jsou při vzdělávání v běžném (nebo hlavním) proudu poskytována (nebo přiznána) podpůrná opatření. Dle vyjádření České školské inspekce se na základě jasně legislativně nastavených pravidel zpřesňuje i diagnostika žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a tím jejich statistické počty narůstají. V důsledku přesnější diagnostiky a rediagnostiky, podpůrná opatření využívají i žáci, kteří dříve systému „unikali“. Celkově je potřeba, aby všechny typy škol vzaly tento fakt v úvahu a zaměřily se na správné nastavení a organizaci vzdělávání tak, aby byly schopné naplnit podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků intaktních.

4.1 Přejít ze ZŠ na SŠ, předčasné odchody ze vzdělávání

Při realizaci společného vzdělávání, které probíhá od roku 2016, docházelo k rychlým změnám a legislativním nastavením. Základní i mateřské školy se s touto realitou musely vypořádat v průběhu legislativního nastavování změn. Integrace zde probíhala již před legislativním ukotvením, které dalo stávajícímu společnému vzdělávání jasně vymezený finanční rámec a systém podpůrných opatření. Středních škol se společné vzdělávání dotýká postupně. Z uvedených statistik je patrné, že do středního stupně vzdělávání postupně přecházejí žáci ze základního vzdělávání, kteří mají speciální vzdělávací potřeby a mají nastaveny různé stupně a formy podpůrných opatření. Zatím se hlavní trend inkluze soustředil především na základní školy, ve kterých byly připravovány podmínky pro inkluzi a které jsou již několik let proškoleny v práci se žáky se SVP. Považujeme za velmi důležité zmapování středních škol ve vztahu k jejich připravenosti a nastavení školní organizace na podmínky inkluzivního vzdělávání, popřípadě jim v rámci realizace cílů a opatření nabídnout metodické vedení k vytvoření vhodných podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Je potřeba se systematictěji zaměřit na připravenost středních škol na práci se žáky se SVP, kteří sem budou přecházet ze základních škol.

Z jednání Pracovní skupiny pro rovné příležitosti, vplynula nutnost se při přechodu žáků ze základních škol do středních škol zaměřit na žáky ohrožené školním neúspěchem a na nebezpečí předčasných odchodů ze středních škol. Statisticky je podchycen fakt, kolik žáků ukončilo základní vzdělávání a kolik jich pokračuje v dalším vzdělávání. Počet žáků, kteří během studií střední školu nedokončí, není

dostatečně zanalyzován a podchycen. Tuto oblast by bylo v rámci ŠIKK vhodné zmapovat, současně i zjistit důvody, které vedou k předčasným odchodům. Dalším důležitým úkolem by bylo zmapovat a popsat, jaké důsledky a možná řešení má předčasná diferenciací ve vzdělávání, která se týká zejména základních škol.

Dle údajů úřadu práce je zatím možné předčasné odchody ze vzdělávání podchytit pouze ze statistik mladistvých uchazečů o zaměstnání (věk 15 – 18 let), kategorie bez vzdělání, s neúplným základním vzděláním, základních a praktických škol. Úřad práce dle neoficiálních statistik k 30. 6. 2019 uvádí 137 mladistvých uchazečů o zaměstnání v Olomouckém kraji. Vnitřní analýzou jsou schopni určit, že jedna čtvrtina až jedna třetina z tohoto počtu jsou mladí lidé se speciálním vzdělávacími potřebami. Tyto údaje jsou kvalifikovaným odhadem. Důvody předčasných odchodů ze zaměstnání také nejsou přesně podchycené. Ve všech těchto případech vnímá úřad práce jako nutné zajistit intenzivní komunikaci se školou, ze které mladistvý uchazeč o zaměstnání přišel, s cílem zajistit žákům možnost návratu do vzdělávání nebo najít adekvátní zaměstnání.

4.2 Asistent pedagoga

Analýza implementace inkluzivního vzdělávání vydaná MŠMT a statistické údaje poskytnuté Národním ústavem vzdělávání poukazují na fakt, že od zavedení inkluzivní novely od roku 2016 je finančně nejnáročnější personální podpůrné opatření asistent pedagoga.

Tematická zpráva ČŠI "Vybrané aspekty implementace společného vzdělávání v období 1. pololetí školního roku 2017/2018" uvádí, že asistent pedagoga ve školách velmi často nevykonává činnosti, které se týkají žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich začlenění do třídy. Vzdělání asistentů pedagoga je nedostatečné a ve vztahu organizace škol a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami špatně uchopené.

Z vybraných aspektů implementace společného vzdělávání České školní inspekce vyplývá, že nejvyšší podíl asistentů pedagoga (40 %) získal kvalifikaci pro tuto pozici v kurzu Studium pro asistenty pedagoga (standardizovaný vzdělávací program v rozsahu nejméně 120 hodin). Při tematických setkáních se zástupci běžných škol i škol zřízených dle § 16 odst. 9 ŠZ se účastníci shodli na tom, že tento druh vzdělání není pro asistenta pedagoga a jeho práci se žáky se SVP dostačující. K tomuto zjištění se přiklání i Pracovní skupina pro rovné příležitosti, která se shodla na faktu, že asistenti pedagoga nejsou dostatečně proškoleni pro práci s různými typy žáků se SVP.

Také je zajímavé zjištění ČŠI, že v navštívených vyučovacích hodinách učitel vedl odborně správně asistenta pedagoga (podíl hodin v %) – MŠ 68 %, ZŠ 56 %, SŠ 31 %. Česká školní inspekce upozorňuje na fakt, že v pětině hospitovaných výuk v základních školách byla zaznamenána situace, kdy vzdělávání žáka se SVP bylo zcela ponecháno na asistentovi pedagoga, což je také nežádoucí stav. Přestože by asistent pedagoga rozhodně neměl samostatně vést výuku žáků nebo vzdělávání dětí se SVP, a to zejména v případě, že pro ni není kvalifikován, ukázalo se, že je to poměrně běžnou praxí (včetně suplování, což uvedlo 30 % asistentů pedagoga v MŠ, 65 % v ZŠ a 42 % v SŠ).

ČŠI zároveň poukazuje na velké rozdíly v přístupu k využití pozice asistenta pedagoga v rámci jednotlivých škol, kdy účinnost spolupráce často závisí na vzájemném vztahu mezi konkrétním pedagogem a jeho asistentem. Někteří učitelé navíc nejsou zvyklí s asistenty pedagoga pracovat. Spolupráce tak může být pouze formální a v důsledku neefektivní. Je třeba vzít v úvahu, že vhodné a efektivní nastavení kompetencí a vzájemné komunikace mezi učitelem a asistentem pedagoga ve třídě zásadně ovlivňuje celkové klima třídy.

V rámci koncepce je třeba se zaměřit na zjištění možností kvalitního vzdělávání asistentů pedagoga v akreditovaných kurzech. Také je potřeba podpořit kvalitní nastavení práce učitele s asistentem pedagoga, tak aby učitelé měli jasnou představu o tom, jaké jsou kompetence asistenta pedagoga ve třídě a jak si nastavit přístup k asistentovi pedagoga tak, aby vzájemná komunikace a vyjasněné kompetence v rámci třídy byly přínosem pro začleněného žáka i pro ostatní žáky ve třídě.

Důležitá je účinná spolupráce a interakce učitele a asistenta pedagoga při plánování, průběhu i vyhodnocování pedagogického procesu, přičemž metodickou a vůdčí odbornou osobností je vždy učitel. Na vzdělání asistenta pedagoga a učitele může navázat Centrum celoživotního vzdělávání PdF UP Olomouc a spolupráce škol s Centrem podpory studentů se specifickými potřebami UP v Olomouci při přípravě na přijímací zkoušky a další studia na UP. V této souvislosti se jeví jako vhodné podporovat možnosti ŠPZ a ŠPP pro doporučení a nastavení práce asistentů pedagoga a učitelů při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, tak aby podpora žáka asistentem pedagoga byla co nejefektivnější. Velmi dobrá podpora práce asistenta pedagoga a učitele při společném vzdělávání je možná v pravidelných cyklech kazuistických seminářů, při kterých by se řešily složitější případy z praxe a jejich průběh. Tyto kazuistické semináře by byly inspirací ostatním pedagogickým pracovníkům pro následné možné využití v praxi.

V souvislosti se vzděláním a dalším vzděláváním asistentů pedagoga je zajímavý pohled úřadu práce, který vnímá pracovní pozici asistenta pedagoga jako specifickou pozici na trhu práce, která má pro definovanou skupinu osob – zejména žen, zvláštní význam. Z pohledu úřadu práce je vhodné pro vybrané uchazeče o zaměstnání jim tuto pozici dále nabízet. Značný problém vidí v tom, že nemůže hradit kurz Asistenta pedagoga jako rekvalifikaci, protože je součástí zákona o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků. Je tedy něčím, co zaměstnancům musí zajistit zaměstnavatel, a proto nemůže být hrazen jako rekvalifikace podle zákona o zaměstnanosti. Úřad práce by měl zájem na tom, aby v tomto ohledu došlo ke změně, protože by mu to umožnilo nabízet rekvalifikaci Asistent pedagoga svým klientům, které nemůže na trhu práce uplatnit jiným způsobem.

4.3 Sociální práce ve školství jako součást inkluzivních procesů

Mimo jasně nastíněné a statisticky podložené problémy inkluzivního vzdělávání se jako velmi problematická a opomíjená oblast v inkluzivním vzdělávání ukázala absence sociální práce ve školství. Obecným cílem sociální práce ve školství by měla být snaha vyrovnávat šance na úspěch při vzdělávání bez ohledu na sociální původ a podmínky žáků. Přitom je zaznamenán výrazný nárůst žáků, kteří jsou ohroženi chudobou nebo se ocitnou v náročných životních a rodinných situacích a u kterých neřešené

sociální problémy mají výrazný vliv na školní úspěšnost a další zařazení do společnosti. Současná legislativa zná pojem sociální pedagog nebo sociální pracovník a umožňuje jeho fungování na školách, v praxi se tato pozice ve školství příliš nevyskytuje. Dle NÚV je hlavní překážkou v sociální práci na školách nefunkční pojetí této pozice – především její administrativní pojetí, dále rezervy ve vzdělávání a metodice školské sociální práce a některé technickoadministrativní podmínky. Přitom sociální práce ve školství může výrazně přispět k integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, omezit školní neúspěch, napomoci bezproblémového přechodu ze základního na střední vzdělávání a omezit předčasné odchody ze vzdělávání. Stejně může pomoci při zlepšení životních podmínek žáků a zamezení nežádoucích negativních jevů.

Jako možnost řešení tohoto problému navrhujeme ve spolupráci s odborem sociálních věcí určit lokality se zvýšenou potřebou sociální práce, oslovit školy v těchto oblastech a zjistit jejich potřebu sociálního pedagoga a sociální práce ve škole a v navazujícím ŠIKK aplikovat tyto potřeby do opatření.

4.4 Školní poradenská pracoviště

Z analýzy Čtvrtletních výkazů o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství – výkazů P1-04 vyplývá, že v obsazenosti školním speciálním pedagogem a školním psychologem, kteří bývají součástí tzv. rozšířeného školního poradenského pracoviště, je celkový poměr rozšířených školních poradenských pracovišť k počtu mateřských, základních a středních škol pod hranicí 20 % (za předpokladu, že každé pracoviště má uvedeného odborníka ŠPP na půl pracovního úvazku). Tato situace není vůbec příznivá, je potřeba se tomuto tématu v rámci koncepce více věnovat. Za důležité považujeme provést podrobnou analýzu ŠPP a jejich fungování v rámci jednotlivých škol. Zmapovat personální obsazení ŠPP v jednotlivých školách, popřípadě zjistit důvody, proč na většině škol fungují školní poradenská pracoviště bez školního speciálního pedagoga a školního psychologa. Pokud je tento nedostatek školních psychologů a školních speciálních pedagogů vůbec řešen, jedná se většinou o nesystémové a ve většině případech jen dočasné řešení, což vede k tomu, že se na tyto pozice hlásí především nezkušení odborníci, kteří potřebují praxi. Tato situace je popsána v projektech ESF VIP – kariéra a v projektu RŠPP – VIP II, které se věnovaly především zavedení pozice „školní psycholog“ a „školní speciální pedagog“ do systému práce ve škole. Touto problematikou se zabývá i Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019-2020 vydaný MŠMT, v němž se hovoří o nutnosti navrhnout financování pracovníků školního poradenského pracoviště, a který navazuje na výše uvedené projekty tak, aby byly finanční prostředky garantované státem a byla možnost sledovat naplňování standardu školního poradenského pracoviště vypracovaným v rámci realizace systémového projektu Rozvoj a metodická podpora poradenských služeb VIP III (NÚV). V souvislosti s tímto projektem v rámci ŠIKK zajistit, podpořit a zkvalitnit fungování jednotlivých školních poradenských pracovišť k poměru počtu zařazených žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve školách. V rámci zlepšení činnosti a personální obsazenosti školních poradenských pracovišť zjistit možnosti propojení a navázání na ukončený projekt „Inkluzivní vzdělávání pro Olomoucký kraj“ (reg. č. CZ.02.3.61/0.0/15_007/0000183) realizovaný Pedagogickou fakultou UP v Olomouci. Tento projekt

mimo jiné umožnil zapojeným školám na smluvním základě využívat služeb školních psychologů, školních speciálních pedagogů, sociálních pedagogů, školních asistentů, koordinátorů inkluze a jiných odborných profesí financovaných z prostředků projektu. Tato návaznost a propojenost na projekt případným dalším projektem či podporou realizace pozitivně evaluovaných aktivit projektu v rámci aktivit Olomouckého kraje, včetně udržení vytvořených sítí se jeví jako žádoucí.

Jako jedna z možností navázání na projekt Inkluzivní vzdělávání pro Olomoucký kraj je možnost zřízení Krajského centra podpory ŠPP, které by fungovalo ve spolupráci se SPC a PPP Olomouckého kraje. Regionální vymezení tohoto Krajského centra podpory ŠPP by navazovalo na regionální pobočky SPC a PPP Olomouckého kraje a tím pádem by pokrylo celé území Olomouckého kraje. Kompetence Krajského centra podpory by byla jednak metodická, organizační ale i analytická činnost, při které by se zaměřovalo na všechny stupně škol. Jeho prvním úkolem by bylo zmapování možností všech škol na území Olomouckého kraje, týkajících se společného vzdělávání. Stanovil by existenci rozšířených poradenských pracovišť jednotlivých škol, jejich potřebnost, případně zvýšení jejich počtu a rozšíření základních poradenských pracovišť na školách. Jednalo by se například o speciální pedagogy, psychology, sociální pedagogy, kariérové poradce atd. Návazně by Krajské centrum podpory ŠPP udržovalo kontakty se školami a jejich ŠPP, které by je metodicky vedlo, organizovalo společná setkávání pracovníků ŠPP a dalších pedagogických pracovníků škol podílejících se na společném vzdělávání na školách (především asistentů pedagoga a učitelů). Při těchto společných setkáních by Krajské centrum podpory ŠPP informovalo pracovníky ŠPP o novinkách ve společném vzdělávání, organizovalo by případové konference, umožňovalo sdílení vzájemné praxe aktérů společného vzdělávání. Krajské centrum podpory by se také snažilo umožnit sdílení speciálních pedagogů, případně psychologů pro rozšířené poradenské pracoviště tam, kde by na něj školy finančně nedosáhly, popřípadě by mělo vyčleněnou kapacitu vlastního speciálního pedagoga, psychologa na poskytování těchto služeb místo ŠPP. Krajské centrum podpory ŠPP by se také věnovalo problematice předčasných odchodů žáků ze vzdělávání. Předpokládá se, že Krajské centrum podpory ŠPP by poskytovalo školám metodickou podporu a vedení v konkrétních složitějších kazuistikách, které by byly mimo možnosti řešení školních poradenských zařízení. Jako samozřejmost je vnímána pomoc Krajského centra podpory ŠPP při komunikaci škol s krajským ŠPZ.

K doplnění stavu o školních poradenských pracovištích přikládáme dokument „Vybrané aspekty implementace společného vzdělávání“ ČŠI, který poukazuje na přetrvávající stav, kdy školního speciálního pedagoga nebo školního psychologa má k dispozici pouze malý podíl škol, neboť není zajištěné jejich systematické financování. Současně ČŠI upozorňuje na kumulaci funkce školního metodika prevence a výchovného poradce, která byla zjištěna v necelé čtvrtině navštívených základních škol, kdy některou z těchto funkcí (školní metodik prevence, výchovný poradce) vykonával ředitel nebo zástupce ředitele školy v 31,9 % škol, z toho v 9,6 % škol vykonával obě tyto funkce.

4.5 Školská poradenská zařízení

Údaje o školských poradenských zařízeních můžeme porovnat z obsazenosti odborných pracovníků v těchto zařízeních spolu s daty z NÚV. NÚV má za optimální rozložení 200 reálných klientů na jednoho odborného pracovníka PPP a 90 - 100 reálných klientů na odborného pracovníka SPC. Ze statistických údajů NÚV k 30. 9. 2018 vychází, že na jednoho odborného pracovníka PPP v Olomouckém kraji připadne 216 reálných klientů a na jednoho odborného pracovníka SPC v Olomouckém kraji připadne 174 reálných klientů. V porovnání se SPC, kdy je vytiženost těchto pracovišť téměř o 90 % vyšší, než považuje NÚV za optimální, je vytiženost pracovníků PPP téměř optimální. Při obsazenosti PPP v Olomouckém kraji je však třeba brát v úvahu členitost regionu a špatnou dostupnost z některých částí kraje do krajského města.

Tato data, která jsou vybrána ze statistických výkazů, bude potřeba doplnit relevantnějším dotazníkovým šetřením přímo v ŠPZ. Toto šetření by mělo odhalit reálný počet klientů a pracovišť ŠPZ a četnost práce s jednotlivými klienty. Tímto dotazníkovým šetřením by se měly specifikovat přednosti a nedostatky současného systému ŠPZ. Šetření by mělo poukázat na regionální dostupnost PPP a SPC. Dotazníkovým šetřením se také podaří dokonale odkrýt místa přetíženosti ŠPZ, která vedou k tomu, že čekací lhůty na vyšetření konkrétního žáka jsou velmi dlouhé a následně je pak minimalizovaná metodická činnost ŠPZ, která by mimo diagnostiku a sestavení doporučení měla být hlavní náplní ŠPZ - a to vést ŠPP a pedagogy ve škole, která žáka se SVP vzdělává.

Z tohoto dotazníkového šetření a jeho následné analýzy s největší pravděpodobností vyplyne fakt, že ŠPZ postrádají navíc kromě speciálních pedagogů a psychologů odborné pracovníky, tzv. metodiky. Jejich zapojení je přitom žádoucí, protože kompetence a časové možnosti dosavadních pracovních pozic neumožňují adekvátní podporu školám a pedagogům. Jedná se zejména o konzultanty APA (metodiky pohybové gramotnosti), ale i metodiky zaměřené na speciální pedagogiku a zároveň na uplatnění jejich principů v dalších odbornostech (například jazykové kompetence, společenské vědy, přírodní vědy), metodiky pro podporu pracovního uplatnění (pracovní gramotnosti, kariérové poradenství, personalistika, speciálně pedagogická andragogika).

Po důkladné analýze dotazníkového šetření a odkrývání potřeb a možností systému ŠPZ se v rámci navazující ŠIKK nastaví konkrétní opatření, která by měla napomoci rozsáhlejší a odbornější metodické pomoci školám a minimalizovat přetíženost pracovníků ŠPZ.

Školská poradenská zařízení mají na starosti integraci všech žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, mezi ně patří i zařazení do vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem. Na školy by se měla přenést informace o tom, že i žákům s těmito vzdělávacími potřebami může ŠPZ nastavit určitou míru podpory. Mimo nastavení podpory pro vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem v rámci ŠPZ, může poskytnout metodické vedení i NIDV (pro děti plnící povinné předškolní vzdělávání a žáky plnící povinnou školní docházku) a dotační program MŠMT „Podpora vzdělávání cizinců ve školách“. Je otázkou nakolik je systematické tuto podporu poskytovat jen žákům plnící povinnou školní docházku. Podobný program a podpora jsou potřebné i pro středoškolské vzdělávání.

K tomuto tématu se jeví jako neúčinnější mechanismus informování škol o možnostech podpory při vzdělávání žáků cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem prostřednictvím aktuálního letáku (například v elektronické podobě), který by obsahoval všechny možnosti a aktéry podpory žáků cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem v kraji. Daný materiál by byl k využití školám v případě, že se u nich žák cizinec nebo žák s OMJ začne vzdělávat.

4.6 Zájmové vzdělávání

Nezastupitelné místo ve vzdělávání má i zájmové vzdělávání. Jeho základ zaujímají školská zařízení pro zájmové vzdělávání, především pak střediska volného času. Zájmové vzdělávání funguje jako přirozené prostředí pro objevování, integraci, ale i podchycení a rozvíjení talentu a nadání ve všech oblastech a oborech. Pracují zde kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci, což je garancí kvality a odbornosti vzdělávání v oblasti volného času a kvality trávení volného času dětí, žáků a studentů. Za sledované období klesl zájem dětí a žáků o pravidelnou zájmovou činnost (o 928 klientů), na což velmi pružně střediska volného času zareagovala rozšířenou nabídkou, další spontánní činností a příležitostnými akcemi. Zájmového vzdělání se účastní i žáci se speciálními vzdělávacími potřebami včetně žáků nadaných, mimořádně nadaných a žáků s odlišnými kulturními a životními podmínkami. Zákonní zástupci žáků s odlišnými kulturními a životními podmínkami mají možnost v souladu s platnou legislativou žádat o snížení, případně i osvobození od úplaty za zájmové vzdělávání. Ze statistických údajů je však patrné, že školská zařízení pro zájmové vzdělávání nevykazují práci s dětmi, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami. Přesto jejich vzdělávání věnují zvýšenou pozornost, a to jak v rámci pravidelných aktivit, tak i táborové činnosti. Tento stav lze přičíst složité administrativě a výkaznictví. Současně však sledujeme nárůst (o 319 klientů) v péči o nadané žáky formou individuálního vzdělávání.

4.7 Nadání a mimořádně nadaní

Statistické údaje vypovídají o současné situaci v péči o nadané a mimořádně nadané v kraji. Školy vykazují pouze 215 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým jsou poskytována podpůrná opatření, a kterým škola vytváří podmínky pro rozvoj jejich nadání. Není zde rozhodující, zda byl žák vyšetřen školským poradenským zařízením, nebo zda mu podpůrná opatření v 1. stupni podpory poskytuje škola sama. Z výše uvedeného počtu bylo u 110 žáků vykazováno mimořádné nadání, které bylo potvrzeno na základě vyšetření PPP. Ačkoliv od roku 2016 u každého krajského pracoviště NIDV vznikla Krajská síť podpory nadání a byla ustanovena Krajská koordinační skupina podpory nadání, nedaří se do popředí zájmu problematiku nadání a nadaných prosadit. V rámci pedagogické diagnostiky pedagogové často nejsou schopni nadané a mimořádně nadané žáky vůbec identifikovat. Velmi často se také jedná o žáky s tzv. dvojitou výjimečností, kdy se do popředí dostává jejich jiný deficit.

Nadání a mimořádně nadaní žáci často vyžadují specifické vzdělávací přístupy, jejichž plánování a začleňování do výuky je náročné a často stojí nad rámec běžných povinností pedagogů. V neposlední řadě je třeba klást ještě větší důraz na koordinaci podpory a rozvoje nadání v kraji, a to jak mezi jednotlivými typy škol, školskými zařízeními a školským poradenským pracovištěm, tak i neziskovým sektorem a dalšími institucemi, které se danou problematikou zabývají.

4.8 Soutěže a přehlídky

Za jeden z dalších nástrojů identifikace nadání a mimořádného nadání dětí, žáků a studentů lze považovat úspěšnost v soutěžích a přehlídkách, které ve spolupráci se školami a dalšími institucemi organizují v Olomouckém kraji střediska volného času. Statistické údaje vypovídají o zvýšeném zájmu o účast v těchto soutěžích, a to především ve vědomostních, kde se za sledované období zvýšila účast až o 11 520 soutěžích z řad žáků ZŠ a SŠ a studentů VOŠ.

5. Cíle a opatření

Následující kapitola má charakter shrnutí analytické části doplněný o podněty a doporučení z PS pro rovné příležitosti. Na základě analýzy dokumentů, statistických dat, vlastních jednání a šetření jsou identifikovány jednotlivé problémové oblasti a pro každou z nich je formulován problém, odhalena příčina a stanovena žádoucí změna (cíl, opatření). Problém není vždy nutně negativní. Může se jednat o téma, které je třeba z různých důvodů rozvíjet. V řadě případů byly v příslušných dokumentech stanoveny jen cíle (záměry, priority, opatření), nikoliv problémy a jejich příčiny, které se mají příslušnými cíli (záměry či prioritami) vyřešit či odstranit. Přesto zde byla snaha základní logiku návrhové části udržet i v těchto případech, aby byla konzistentní. Postupovali jsme při nich obráceně, tzn. daný problém a jeho příčinu jsme formulovali zpětně podle nastaveného cíle či záměru s využitím všech uvedených zdrojů. Finálním výsledkem je následující přehledný soubor logických linek „problém – příčina – cíl/opatření (žádoucí změna)“ z oblasti vzdělávání.

Problém	Příčina	Cíl/Opatření	Poznámka
Nedostatečné personální obsazení ŠPP na školách.	Nedostatek personálních kapacit a finančních prostředků.	Analýza personálního obsazení ve školách v kraji.	ŠPP (ředitelé škol, třídní učitelé, výchovní poradci) a rozšířené ŠPP (včetně školního psychologa, speciálního pedagoga, ...).

Problém	Příčina	Cíl/Opatření	Poznámka
Nedostatečná spolupráce školských poradenských zařízení a školních poradenských pracovišť.	Nadměrné zatížení obou institucí. Nedostatečné personální obsazení obou institucí.	Bezchybná spolupráce školských poradenských zařízení a školních poradenských pracovišť. Mimo výše uvedenou analýzu personálního obsazení zjistit možnosti navýšení financování pracovníků.	
Nedostatečná funkčnost školních poradenských pracovišť v jednotlivých školách a jednotlivých stupních vzdělávání.	Kumulace funkce výchovného poradce s vedením školy, vysoká přímá pedagogická činnost výchovného poradce. Malý počet rozšířených školních poradenských pracovišť.	Podporovat školy v zakládání rozšířených školních poradenských pracovišť, zjistit možnosti financování pracovníků v ŠPP. Nabídnout školám jednotné metodické vedení k založení a fungování rozšířených školních poradenských pracovišť.	
Velký nárůst administrativní a nepřímé pedagogické činnosti pro výchovné poradce ve školách.	S legislativní změnou týkající se inkluze a společného vzdělávání žáků se většina nepřímé pedagogické činnosti spojené s inkluzí přesunula na výchovné poradce.	Nabídnout pomoc ve formě koordinační a metodické činnosti krajského centra pro ŠPP.	
Nedostatečná odborná připravenost asistentů pedagoga.	Příprava v kurzech pro asistenty pedagoga je z odborného i časového hlediska nedostatečná. Asistenti pedagoga jsou většinou zaměstnaní na dobu určitou a v důsledku toho chybí motivace k dalšímu vzdělávání. Vedení škol schází motivace k rozvíjení profesních kompetencí AP.	Vyhodnotit stávající nabídky akreditovaného studia pro asistenty pedagoga a možnosti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a rozšířit možnosti neakreditovaného vzdělávání asistentů pedagoga formou seminářů, sdílení dobré praxe či stáže. Tvořit plány DVPP i pro AP.	V rámci krajské podpory ŠPP.
Činnost asistenta pedagoga nemá očekávaný přínos.	Nevyjasněné kompetence asistenta a učitele, nízká míra spolupráce učitelů a AP.	Cílená podpora spolupráce učitele a AP v třídním kolektivu. Podpora učitelů v metodickém vedení AP. Podpora začlenění AP do činnosti ŠPP.	
Nedostatečná dostupnost poradenských služeb v některých částech Olomouckého kraje.	Nižší počet poradenských pracovníků a detašovaných pracovišť.	Podpora vzniku nových detašovaných pracovišť a zvýšení počtu poradenských pracovníků stávajících pracovišť.	Především v lokalitách s vyšším počtem sociálně znevýhodněných klientů.
Nedostatečný počet poradenských pracovníků zabývajících se mimořádně nadanými a nadanými dětmi, žáky a studenty.	Dlouhodobě poddimenzovaný počet pracovníků ŠPZ, kteří se problematikou zabývají.	Podpora rozšíření personální kapacity poradenských zařízení spojená s jednotnou koordinací v oblasti diagnostických postupů a následné péče.	Personální navýšení v poradenském systému je v souvislosti se společným vzděláváním nezbytné.

Problém	Příčina	Cíl/Opatření	Poznámka
Nedostatečný počet koordinátorů podpory nadání na školách a školských zařízeních v kraji.	Nedostatek finančních prostředků, legislativní ukotvení.	Vytvoření prostředí pro systematickou péči a ucelený systém podpory o mimořádně nadané a nadané děti, žáky a studenty na školách a školských zařízeních.	Koordinátor podpory nadání jako samostatná pozice ve škole v rámci ŠPP, krajské metodické centrum podpory nadání v polytechnickém vzdělávání v projektu IKAP I a II.
Nedostatečný počet a vhodnost vzdělávacích aktivit v oblasti péče o nadané a mimořádně nadané.	Nedostatek odborných lektorů, přetížení lektorů stávajících.	Podpořit schopnost pedagogických pracovníků identifikovat a následně podpořit rozvoj nadání ve škole i v zájmovém vzdělávání.	Koordinační činnost krajského metodického centra ŠPP v oblasti vzdělávání PP.
Nedostatečné kompetence PP pro rozvoj potenciálu všech dětí, žáků a studentů bez rozdílu.	Chybí systematická podpora profesního rozvoje PP.	Činnost krajských center metodické podpory v rámci projektu IKAP I (pro rozvoj matematické, čtenářské a digitální gramotnosti, pro podporu aplikovaných pohybových aktivit, pro nadání), jejich pokračování a zřízení nových v rámci projektu IKAP II (pro podnikavost, kreativitu a iniciativu, pro kariérové poradenství, pro ŠPP).	IKAPI, IKAP II.
Chybí spolupráce sociálního pedagoga nebo sociálního pracovníka se ŠPP.	Školní legislativa, nezáměr škol, nepochopení podstaty práce sociálního pedagoga a jejich užitečnost pro nastavení vhodné spolupráce s rodinou.	Zmapovat stav sociálních pracovníků ve školství (sociální pedagogové).	IKAP II v rámci krajského metodického centra pro ŠPP.
Školní neúspěšnost.	Špatná adaptace žáků při přechodu mezi stupni vzdělávání (ZŠ a SŠ).	Podpora realizace projektů zaměřených na kroužky, doučování, tutorování (Jesenicko), mentorování apod.	
Předčasné odchody ze vzdělávání.	Školní neúspěšnost, nedostatečně nastavená podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (zdravotní znevýhodnění, sociální vyloučení, odlišný mateřský jazyk,....).	Sledování (mapování) a analýzy návratů do vzdělávacího procesu po předčasném odchodu.	Dodatečné získání základního vzdělání (akreditované kurzy na ZŠ).
Nízká životní úroveň dětí, žáků.	Ekonomická a sociální situace v rodinách.	Podpora realizace projektů.	Obědy do škol, Obědy pro děti, Nenech to být!, Mají na to!, atd.

Problém	Příčina	Cíl/Opatření	Poznámka
Nesoulad ve výkaznictví školství a sociální sféry (statistiky).	Nejednotná metodika zjišťování dat.	Monitoring výstupů ze statistických šetření v rámci PS pro rovné příležitosti, koordinace.	
Ve školách je nedostatečná podpora sociálně znevýhodněných dětí, žáků, studentů (školní neúspěšnost, předčasné odchody).	Neaktivní přístup škol k řešení sociální problematiky dětí, žáků, studentů (škola, sociální služby, rodina).	Aktivizace spolupráce škol a sociálních služeb a podpora efektivního využívání stávajících zdrojů systému sociálních služeb.	Případové konference, multidisciplinární týmy, spolupráce se zástupcem OSPOD v ŠPP, sociální pedagog.
Školy/pedagogové se často dostávají do situace, kdy nemají dostatečné dovednosti pro zvládnutí výukového procesu s konkrétním typem žáků se SVP.	Škola/pedagog se dostává do situace, kdy je potřeba pracovat s typy žáků se SVP se kterými škola/pedagog zatím nepracovala a s potřeby konkrétního žáka se SVP si nemají žádnou zkušenost.	Monitoring a vyhodnocení problémů ŠPP, sběr konkrétních požadavků ze škol jako příprava pro činnost Krajského centra podpory ŠPP	
Žáci s psychickými problémy (např. deprese, úzkost, sebevražedné tendence, sebepoškozování, anorexie apod.) potřebují podpůrné programy a podpůrné skupiny, které by zabránily jejich dalšímu „propadu“.	Kritický nedostatek nabízených mimoškolních podpůrných aktivit nezletilým nebo čerstvě zletilým žákům s psychickými problémy.	Příprava pro budoucí činnost podpůrné skupiny pro žáky s podobnými psychickými problémy – sdílení, předávání zkušeností v uzavřené „sociálně-psychologické“ skupině pod vedením zkušeného terapeuta/mediátora, včetně varianty s pobytovým typem těchto aktivit. Příprava pro vznik podpůrných programů (např. spolupráce s peer konzultantem – člověk s životní zkušeností a s podobnými psychickými problémy, které se mu podařilo překonat).	Krajské centrum podpory ŠPP

6. Akční plán (návrhová část)

Soubor cílů a opatření z předchozí části koncepce byl rozdělen do čtyř základních obecných prioritních oblastí takto:

- Rovný přístup ke vzdělávání
- Školská poradenská zařízení (ŠPZ) a školní poradenská pracoviště (ŠPP)
- Rozvoj potenciálu všech dětí, žáků, studentů
- Společný postup zřizovatelů škol a školských zařízení

Obecná struktura akčního plánu má následující hierarchii: Obecné priority – Obecné cíle – Dílčí cíle - Aktivity /opatření. U jednotlivých aktivit či opatření jsou nastaveny předpoklady realizace, termíny, kritéria a zdroje financování.

Obecná priorita 1: Rovný přístup ke vzdělávání

Obecný cíl: Podporovat rovnost v přístupu ke vzdělávání na všech úrovních škol, která umožní každému dítěti, žákovi a studentovi plně rozvinout své schopnosti ve společnosti svých vrstevníků a zajistit rovnost v přístupu ke vzdělávání na všech stupních škol a omezit vnější selektivitu vzdělávacího systému

Dílčí cíl 1.1: Podporovat rovný přístup ke vzdělávání ve společnosti vrstevníků

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
1.1.1	Podpora profesního rozvoje pedagogických pracovníků za účelem zvýšení kvality práce s heterogenním kolektivem	Zahájení činnosti krajského centra podpory ŠPP	1/2021 v rámci IKAP II	Činnost krajského centra podpory ŠPP, školení v jednotlivých regionech kraje.	OP VVV, OP JAK
1.1.2	Podpora změn klimatu škol k otevřenosti a toleranci k dětem, žákům a studentům se SVP	Zájem škol na akcích ke sdílení dobré praxe realizovaných v projektu KAP, IKAP II (viz příloha č. 2)	průběžně	Realizace aktivit IKAP II, realizace akce KLIMA (PO3 OPVVV)	OP VVV, OP JAK
1.1.3	Systematický monitoring společného vzdělávání, vyhodnocování, analýzy	Relevantní data k dispozici, spolupráce s ČŠI	průběžně	Soubory dat, zprávy z monitorování počtu vzdělávaných žáků se SVP, kvalitou společného vzdělávání.	OP VVV, OP JAK rozpočet kraje
1.1.4	Podpůrné programy a skupiny pro žáky s psychickými problémy	Zájem ze strany žáků, případně odborné veřejnosti	průběžně	Počet žáků, počet podpůrných skupin, počet podpůrných programů	OP VVV, OP JAK

Dílčí cíl 1.2: Podporovat stírání rozdílů v kvalitě poskytovaného vzdělávání jednotlivými školami

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
1.2.1	Podpora profesního rozvoje PP	Aktivity CKP a KMK v projektu IKAP I, IKAP II (viz příloha č. 1, č. 2)	Průběžně	Realizace aktivit IKAPI, II	OP VVV, OP JAK

Dílčí cíl 1.3: Podporovat omezování vnitřní i vnější diferenciaci dětí, žáků a studentů do různých typů tříd a škol

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
1.3.1	Aktivní podpora implementace opatření MŠMT vedoucích ke snížení selektivity vzdělávacího systému kraje	Opatření MŠMT, zájem zřizovatelů,	2019/2020	Omezení počtu výběrových škol a tříd pro období povinné školní docházky. Zaměření se na celkové zlepšení hlavního proudu vzdělávání v základních školách (první fáze – dotazníkové zjištění potřeb škol.	Státní rozpočet, kraj,
1.3.2	Podpora činnosti školních sociálních pedagogů ve školách	Zájem škol, odpovídající výzvy	Od 01/2021 v rámci projektu IKAP II	Existence a činnost krajského centra podpory ŠPP – viz popis v kapitole 4.4.	OP VVV, OP JAK
1.3.3	Podpora spolupráce škol s poskytovateli sociálních služeb za účelem podpory sociálně znevýhodněných dětí, žáků, studentů a jejich rodin	Projekty měst v rámci KPSVL, aktivity v rámci projektů MAP II	V návaznosti na termíny výzev	Realizace projektů v rámci KPSVL, MAP II Informovat školy o možnostech sociálních služeb a neziskových organizací.	OP VVV, OP JAK

Obecná priorita 2: Školská poradenská zařízení (ŠPZ) a školní poradenská pracoviště (ŠPP)

Obecný cíl: Významná podpora činnosti ŠPP na základních i středních školách

Dílčí cíl 2.1: Zavedení systematické metodické podpory členům ŠPP

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
2.1.1	Zřízení krajského metodického centra pro ŠPP	Projekt IKAP II, spolupráce s PPP a SPC Olomouckého kraje	01/2021	Existence a činnost krajského centra podpory ŠPP – viz kapitola 4.4.	OP VVV, OP JAK
2.1.2	Zřízení regionálních metodických center pro ŠPP při pobočkách PPP v kraji	Zájem škol o službu	V návaznosti na realizaci aktivit projektu IKAP II	Existence a činnost krajského centra podpory ŠPP – viz kapitola 4.4.	OP VVV, OP JAK
2.1.3	V rámci krajského metodického centra pro ŠPP podpořit koordinaci vzdělávání a sdílení dobré praxe pro asistenty pedagoga	Projekt IKAP II, spolupráce s PPP a SPC Olomouckého kraje	Průběžně	Existence a činnost krajského centra podpory ŠPP – viz kapitola 4.4.	OP VVV, OP JAK
2.1.4	V rámci krajského metodického centra pro ŠPP zaktivovat koordinační a metodickou podporu práce s nadanými a mimořádně nadanými žáky na školách a školních zařízeních	Projekt IKAP II, spolupráce s PPP a SPC Olomouckého kraje	Průběžně	Existence a činnost krajského centra podpory ŠPP – viz kapitola 4.4.	OP VVV, OP JAK
2.1.5	Spolupráce s aktéry ze sociální sféry	Zájem KÚOK, OÚ, OSPOD, ÚP	Průběžně	Existence a činnost krajského centra podpory ŠPP – viz kapitola 4.4. Proškolení ve spolupráci s odborem sociálních věcí KÚ a OSPOD	OP VVV, OP JAK
2.1.6	Podpora průběžného vzdělávání členů ŠPP	Nabídka seminářů, workshopů, sdílené dobré praxe	V návaznosti na termíny ve výzvách a realizaci aktivit projektu IKAP II	Existence a činnost krajského centra podpory ŠPP – viz kapitola 4.4.	OP VVV, OP JAK

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
2.1.7	Sdílení dobré praxe	Existence nabídky vzdělávacích služeb v kraji, aktivity IKAP II (viz příloha č. 2)	Průběžně (IKAP II od 01/2021)	Existence a činnost krajského centra podpory ŠPP	OP VVV, OP JAK
2.1.8	Mobilní intervenční tým odborníků pro podporu inkluze (min. příprava na ustavení týmu)	Zájem ze strany škol, případně odborné veřejnosti	průběžně	Počet žáků, počet zapojených škol, počet žáků s PO, počet intervencí/konzultací	OP VVV, OP JAK

Dílčí cíl 2.2: Podpora úspěšné spolupráce ŠPZ a ŠPP a dostupnosti poradenských služeb

Činnost		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
2.2.1	Podpora personálního rozšiřování školních poradenských pracovišť	Zájem škol, financování pracovníků rozšířeného školního poradenského pracoviště. Legislativa.	V návaznosti na realizaci aktivit projektu IKAP II	Existence a činnost krajského centra podpory ŠPP – viz kapitola 4.4.	Státní rozpočet, OP VVV, rozpočty zřizovatelů

Dílčí cíl 2.3: Podpora úspěšné spolupráce školních poradenských pracovišť se sociální sférou, s ÚP

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
2.3.1	Mapování předčasných odchodů ze vzdělávání (zaměření se na Nedokončené základní vzdělání, absolvování kurzů základního vzdělání, příčina předčasných odchodů za SŠ, přechody žáků z maturitních oborů na nematuritní)	Zdroje relevantních dat	Průběžně	Shromážděné podklady k analýze	Státní rozpočet, OP VVV, OP JAK
2.3.2	Realizace případových konferencí	Možnost koordinace aktivit - OSPOD, školy, ŠPZ	Průběžně	Realizované konference. Realizovat alespoň jednu konferenci v každém okrese.	Rozpočty měst
2.3.3	Podpora projektů typu Obědy do škol, Obědy pro děti, atd.	Relevantní výzvy, v rámci různých setkání informovat nezapojené školy o výhodách projektů.	V návaznosti na termíny výzev	Realizované projekty, realizované motivační intervence pro ředitele nezapojených škol.	Dotace ESF

Obecná priorita 3: Rozvoj potenciálu všech dětí, žáků, studentů

Obecný cíl: Významná podpora aktivit školních i mimoškolních institucí směřujících k rozvoji potenciálu všech dětí, žáků, studentů

Dílčí cíl 3.1: Podporovat zvyšování efektivity a kvality činnosti asistentů pedagoga

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
3.1.1	Podpora efektivní spolupráce asistenta pedagoga a učitele, sdílení zkušeností.	Nabídka seminářů, sdílení dobré praxe v rámci aktivit projektů KAP, IKAP I a IKAP II (viz příloha č. 1, č. 2)	Průběžně	Počet realizovaných seminářů, školení, setkání- regionálně rozložené.	OP VVV, OP JAK
3.1.2	Sdílení dobré praxe s cílem posílit status asistenta pedagoga, sdílení zkušeností.	Tematická setkání v rámci projektu KAP	Průběžně	Počet realizovaných seminářů, školení, setkání- regionálně rozložené.	OP VVV, OP JAK
3.1.3	Zmapovat možnosti zlepšení odborné přípravy asistentů pedagoga a motivace asistentů pedagoga k dalšímu vzdělávání. Posílit motivaci vedení škol cíleně podporovat rozvoj profesních kompetencí asistentů pedagoga (DVPP pro asistenty pedagoga).	Nabídka vzdělávacích služeb. Analýza stability pozice ve školách. Legislativa.	Průběžně.	Zpráva	OP VVV, OP JAK

Dílčí cíl 3.2: Podporovat identifikaci a rozvoj nadaných a mimořádně nadaných dětí, žáků studentů

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
3.2.1	Podpora činnosti Krajské sítě podpory nadání při NIDV	NIDV jako PO při MŠMT	Průběžně	Činnost členů koordinační skupiny, provázanost aktivit	Státní rozpočet, OP VVV, OP JAK
3.2.2	Podpora činnosti Krajského centra podpory nadání v polytechnickém vzdělávání	Projekt IKAP I, IKAP II (viz příloha č. 1, č. 2)	Průběžně	Činnost členů vedení centra	OP VVV
3.2.3	Podpora profesního rozvoje PP v identifikaci a rozvoji nadaných a mimořádně nadaných dětí, žáků, studentů	Aktivity projektu IKAPI, IKAPII (viz příloha č. 1, č. 2)	Průběžně	Aktivity KSPN, KCPN, PPP a SPC OK. Vytvoření	OP VVV, OP JAK

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
				sítě elektronických informací pro školy.	státní rozpočet
3.2.4	Podpora nadání v rámci mimoškolní a zájmové činnosti	Aktivity DDM, SVČ, škol a školských zařízení	Průběžně	Činnost metodika pro zájmové vzdělávání na OŠM. Činnosti SVČ v oblasti soutěží, přehlídek.	Státní rozpočet, rozpočet kraje

Dílčí cíl 3.3: Podporovat rozvoj kariérového poradenství (KP) a činnost kariérových poradců na školách

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
3.3.1	Podpora zřizování samostatné pozice kariérového poradce na školách s přihlédnutím na velikost škol a jejich kritéria.	Legislativa, zájem škol, projekt IKAP II (viz příloha č. 2)	Od 01/2021	Počet samostatných KP na školách	OP VVV, OP JAK
3.3.2	Podpora profesního rozvoje PP v oblasti kariérového poradenství. Při větších školách rozdělení funkcí výchovného poradce a kariérového poradce.	Zřízení a činnost krajského metodického centra pro KP v projektu IKAP II (viz příloha č. 2)	Od 01/2021	Realizace aktivit krajského metodického centra pro KP v projektu IKAP II	OP VVV
3.3.3	Sdílení dobré praxe kariérových poradců	Činnost krajského metodického centra pro KP. Aktivity projektu IKAP II (viz příloha č. 2)	Od 01/2021	Realizace aktivit krajského metodického centra pro KP v projektu IKAP II	OP VVV, OP JAK

Dílčí cíl 3.4: Podporovat rozvoj kompetencí k podnikavosti, kreativě a iniciativě dětí, žáků a studentů

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
3.4.1	Podpora zřizování samostatné pozice koordinátora podnikavosti na vybraných školách	Školy	Od 01/2021	Počet samostatných koordinátorů podnikavosti na školách	OP VVV, OP JAK
3.4.2	Podpora profesního rozvoje PP v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti	Zřízení a činnost krajského metodického centra pro podnikavost v projektu IKAP II (viz příloha č. 2)	Od 01/2021	Realizace aktivit krajského metodického centra pro podnikavost v projektu IKAP II	OP VVV, OP JAK

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
3.4.3	Sdílení dobré praxe	Aktivita projektu IKAP II (viz příloha č. 2)	Od 01/2021	Realizace aktivit krajského metodického centra pro podnikavost v projektu IKAP II	OP VVV, OP JAK

Dílčí cíl 3.5: Podporovat rozvoj matematické (MG), čtenářské (ČG) a digitální (DG) gramotnosti

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
3.5.1	Podpora zřizování samostatné pozice koordinátora pro gramotnosti na vybraných školách	Školy	Průběžně	Počet samostatných koordinátorů gramotnosti na školách	OP VVV, OP JAK
3.5.2	Podpora profesního rozvoje PP v oblasti rozvoje gramotností	Činnost krajských metodických kabinetů pro MG, ČG a DG v projektu IKAPI, IKAPII (viz příloha č. 1, č. 2)	Průběžně	Realizace aktivit krajských metodických kabinetů pro gramotnosti v projektu IKAP I, IKAP II	OP VVV, OP JAK
3.5.3	Sdílení dobré praxe	Aktivita projektu IKAPI, IKAP II (viz příloha č. 1, č. 2)	Průběžně	Realizace aktivit krajských metodických kabinetů pro gramotnosti v projektu IKAP I, IKAP II	OP VVV, OP JAK

Dílčí cíl 3.6: Podporovat rozvoj pohybové gramotnosti dětí, žáků, studentů primárně těch se SVP

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
3.6.1	Systematická integrace dětí, žáků, studentů se SVP v oblasti pohybové, zdravotní	Zájem škol,	Průběžně	Snížení počtu žáků uvolněných z tělesné výchovy.	Státní rozpočet, OP VVV, OP JAK
3.6.2	Podpora profesního rozvoje PP v oblasti rozvoje pohybové gramotnosti	Činnost Regionálního centra aplikovaných pohybových aktivit v projektu IKAPI, IKAPII, spolupráce s PPP a SPC Olomouckého kraje, s FTK UPOL (viz příloha č. 1, č. 2)	Průběžně	Realizace aktivit Regionálního centra aplikovaných pohybových aktivit v projektu IKAP I, IKAP II. Proškolení učitelů tělesné výchovy odborníky z APA	OP VVV, OP JAK

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
3.6.3	Sdílení dobré praxe	Aktivity projektu IKAPI, IKAP II (viz příloha č. 1, č. 2)	Průběžně	Realizace aktivit Regionálního centra aplikovaných pohybových aktivit v projektu IKAP I, IKAP II	OP VVV, OP JAK

Dílčí cíl 3.7: Prevence předčasných odchodů ze vzdělávání

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
3.7.1	Zmapování připravenosti středních škol na podmínky inkluzivního vzdělávání.	Zájem jednotlivých škol, Příprava dokumentu „Školní plán inkluzivního vzdělávání“	Průběžně	Zpráva, školní plány inkluzivního vzdělávání v rámci ŠAP	OP VVV, OP JAK
3.7.2	Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem při přechodu ze základního vzdělávání na střední vzdělávání	Aktivity krajského centra podpory ŠPP v projektu IKAP II (viz příloha č. 2)	Od 01/2021	Počet podpořených žáků. Spolupráce s odborem sociálních věcí KÚ, mapování vyloučených lokalit a cílená podpora sociální práce na školách v těchto lokalitách.	OP VVV, OP JAK
3.7.3	Analýza možností získání statistických údajů o žácích, kteří nedokončí základní vzdělání, žáků, kteří nepokračují ve středním vzdělávání.	Aktivity OŠM ve spolupráci s RT MAP v kraji	2021	Soubor statistických dat	OP VVV, OP JAK, Kraj
3.7.4	Evidence předčasných odchodů žáků ze středního vzdělávání.	Aktivity OŠM	2021	Soubor statistických dat	Kraj
3.7.5	Mapování možností návratu do systému vzdělávání po předčasném odchodu	Možnosti ÚP	Průběžně	Soubor dat, případně zpráva	Státní rozpočet, případně dotační zdroje

Dílčí cíl 3.8: Podpora zlepšení klima školy

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
3.8.1	Podpora rozvoje prostředí škol v souladu se zásadami akce KLIMA (koncepte podpory viz PO3 OPVVV)	Zájem jednotlivých škol, Zapracování tématu do „Školního akčního plánu.“	Průběžně	Zpráva, školní plány inkluzivního vzdělávání	OP VVV, OP JAK
3.8.2	Podpora rozvoje materiálního zázemí školy pro zlepšení vnitřního prostředí školy	Odpovídající výzvy na investice do škol	Průběžně	Realizace příslušných projektů	Odpovídající OP

Obecná priorita 4: Společný postup zřizovatelů škol a školských zařízení**Obecný cíl:** Podporovat strategické a akční plánování ve vzdělávání**Dílčí cíl 4.1:** Podporovat strategické a akční plánování ve vzdělávání na úrovni kraje, ORP, obcí

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
4.1.1	Analýza potřeb v území a analýza potřeb škol v kraji	Tvorba KAP 2019-2021	2019	Schválený dokument KAP 2019-2021	OP VVV, OP JAK
4.1.2	Analýza potřeb v území a analýza potřeb škol v MAP	Tvorba 13 x MAP II	2019- 2020	Hotové strategické dokumenty MAP II (13x)	OP VVV, OP JAK
4.1.3	Spolupráce KAP a MAP v kraji	Pracovní setkávání	Průběžně	Realizovaná setkání, předávané zprávy	OP VVV, OP JAK

Dílčí cíl 4.2: Podporovat strategické a akční plánování škol

Aktivita/opatření		Předpoklady realizace	Termín	Kritérium	Zdroj financování
4.2.1	Tvorba školních akčních plánů a plánů aktivity na jednotlivých školách v kraji (samostatná kapitola pro inkluzivní vzdělávání)	Podpora odborného garanta z projektu P-KAP, tematické aktivity projektu KAP, zájem škol	Průběžně	Školní akční plány a Plány aktivit se schvalovací doložkou	OP VVV, OP JAK
4.2.2	Koordinace plánů KAP a MAPů	Spolupráce KAP a MAPů v kraji	Průběžně	Kompatibilita dokumentů	OP VVV, OP JAK

Závěr

Školská inkluzivní koncepce Olomouckého kraje je dokument, který byl v kraji vytvořen poprvé a to na období dvou let 2020 – 2021. V rámci činnosti PS pro rovné příležitosti (její členové se na tvorbě koncepce aktivně podíleli) bude průběžně aktualizován, doplňován a upravován. Slouží jako informační materiál určený pro zřizovatele, školy a školská zařízení, pro zákonné zástupce, i širší veřejnost, které se činnost škol dotýká. Předpokladem k naplňování koncepčních záměrů jsou důležité nejen ekonomické předpoklady, ale také přístup všech zainteresovaných stran a to nejen z oblasti školství, ale i oblasti sociální, zdravotnictví, trhu práce apod. Tuto interdisciplinární spolupráci je potřeba udržovat, zlepšovat vhodným vzděláváním zainteresovaných stran a vzájemnou komunikací napříč obory.

Problém nerovnosti je třeba řešit na všech úrovních – nejen změnou legislativy či naopak přímou pomocí jednotlivým školám, ale i na úrovni místní a krajské. Zřizovatelé škol mohou ovlivnit nastavení místní vzdělávací soustavy, a to zejména z hlediska nastavení rovných příležitostí ke vzdělávání pro všechny děti a žáky, a přijmout konkrétní opatření vedoucí ke snížení selektivnosti vzdělávací soustavy a rozřazující děti a žáky výběrových a nevýběrových škol, či tříd dle úrovně jejich kompetencí.

Krajský úřad Olomouckého kraje zpracovává dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy, ve kterém si stanovuje priority rozvoje. Školská inkluzivní koncepce nabízí potenciál pro změnu strategického uvažování a plánování v oblasti společného vzdělávání. Stejně tak při tvorbě Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání a jednotlivých Místních akčních plánů v kraji lze díky ŠIKK lépe a rychleji formulovat opatření k řešení specifických problémů, které se v oblasti vzdělávání v kraji či jeho regionech vyskytují.

Přílohy

Příloha č. 1: Popis aktivit projektu na implementaci KAP 2016-2018 (IKAP I)

Příloha č. 2: Návrh aktivit projektu na implementaci KAP 2019-2021 (IKAP II)

Seznam použitých zdrojů

1. Analýza potřeb ve školách v Olomouckém kraji. Dotazníkové šetření. [online]. Copyright © [cit. 2019-05-29]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/670/>
2. APIV 2019-2020 web.pdf, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 2019-09-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/49950/>
3. Česká školní inspekce ČR - Tematická zpráva - Vybrané aspekty implementace společného vzdělávání. Česká školní inspekce ČR - Home [online]. Copyright © 2019 Česká školní inspekce [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Vybrane-aspekty-implementace-spolecneho-vzdelavani>
4. Datové soubory k socioekonomické charakteristice Olomouckého kraje. PZOK, z.ú. - Regionální profil projektu KOMPAS, reg. č. CZ.03.1.54/0.0/0.0/15_122/0006097 financovaného z ESF a stát. rozpočtu."
5. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>
6. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje na období 2016-2020. [online]. Copyright © [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/strategie-koncepce-vyrocnizpravy-cl-281.html>
7. DZ ČR 2019-2023, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dz-cr-2019-2023>
8. KONCEPCE PODPORY ROZVOJE NADÁNÍ A PÉČE O NADANÉ NA OBDOBÍ LET 2014 - 2020, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/koncepce-podpory-rozvoje-nadani-a-pece-o-nadane-na-obdobi>
9. Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Olomouckého kraje pro období 2017-2020| Olomoucký kraj. [online]. Copyright © [cit. 17. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/krajsky-plan-vyrovnavani-prilezitosti-pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim-cl-4337.html>
10. Listina základních práv a svobod - BusinessCenter.cz. BusinessCenter.cz [online]. Copyright © 1998 [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z: <https://businesscenter.podnikatel.cz/pravo/zakony/listina-zakladnich-prav-a-svobod/>
11. Matulayová, Sešit sociální práce č. 1/2017: Role sociálního pracovníka ve školství, MPSV, [online]. Copyright © [cit. 11. 09. 2019]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/32028/Sesit_socialni_prace_c.1.pdf, str. 10
12. Metodika rovných příležitostí ve vzdělávání pro prioritní osu 3 OP VVV. Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání / MŠMT [online]. Copyright © [cit. 2019-09-11]. Dostupné z: <https://opvvv.msmt.cz/download/file2206.pdf>
13. Ministr Plaga představil novinky ve společném vzdělávání. Pedagogicke.info [online]. Dostupné z: <https://www.pedagogicke.info/2019/05/msmt-ministr-plaga-predstavil-novinky.html>
14. Nadání a nadaní, Národní ústav pro vzdělávání. Národní ústav pro vzdělávání [online]. Copyright © [cit. 17. 09. 2019]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/nadani>
15. Olomoucká síť podpory nadání - Olomoucký. Úvod [online]. Copyright © [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z: <http://www.talentovani.cz/system-podpory-nadani/krajske-site/olomoucky-kraj>
16. Pololetní statistiky absolventů škol a mladistvých v evidenci ÚP[online]. Copyright © [cit. 2019-05-29]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>
17. Postoje odborné a laické veřejnosti k inkluzivnímu vzdělávání v kontextu obecných postojů k vnější diferenciaci | Straková | Studia paedagogica. Filozofická fakulta MU [online]. Dostupné z: <https://www.phil.muni.cz/journals/index.php/studia-paedagogica/article/view/1898>

18. První rok společného vzdělávání – hlavní závěry 2. analýzy, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright ©2013 [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/prvni-rok-spolecneho-vzdelavani-hlavni-zavery-druhe-analyzy>
19. Síť podpory nadání (SIPON). *Úvod* [online]. Copyright © [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z: <http://www.talentovani.cz/system-podpory-nadani/sit-podpory-nadani-sipon>
20. Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020. [online]. Copyright © [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-vzdelavaci-politiky-2020>
21. Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ [online]. Copyright © [cit. 2019-06-07]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>
22. Strategie, koncepce, výroční zprávy | Olomoucký kraj - Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji ve školním roce 2017/18. [online]. Copyright © [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/strategie-koncepce-vyrocní-zpravy-cl-281.html>
23. Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2018 – 2020 | Olomoucký kraj. [online]. Copyright © [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-v-olomouckem-kraji-pro-roky-2018-2020-cl-3923.html>
24. Systém podpory nadání [online]. Copyright © [cit. 2019-07-19]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/system-podpory-nadani>
25. Školský zákon, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright ©2013 [cit. 2019-09-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon>
26. Vyhláška č. 13/2005 Sb. o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © [cit. 19. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-13>
27. Vyhláška č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © [cit. 19. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-14>
28. Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném do 31. 8. 2017, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright ©2013 [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaska-c-27-2016-sb-o-vzdelavani-zaku-se-specialnimi>
29. Vyhláška č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © [cit. 19. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-48>
30. Vyhláška č. 72/2005 Sb. odst. 2 o poskytování poradenských služeb ve školách a (školských) poradenských zařízeních. [online]. Copyright © [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaske-ke-skolskemu-zakonu>
31. Vyhláška č. 74/2005 Sb. O zájmovém vzdělávání, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright ©2013 [cit. 07. 10. 2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>
32. Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright ©2013 [cit. 16. 09. 2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vyrocní-zpravy-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavani-v-ceske-1>
33. Zájmové vzdělávání, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright © [cit. 17. 09. 2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>

Další zdroje:

- Statistické údaje Úřadu práce o mladistvých uchazečích o zaměstnání (věk 15 – 18 let)
- Statistické údaje získané z výkazu R 44- 99 - Výkaz o změnách v poskytovaných podpůrných opatřeních a jejich finanční náročnosti
- Čtvrtletní výkazy o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství – výkaz P1-04
- Rámcové vzdělávací plány jednotlivých typů středních škol
- Rámcový vzdělávací plán pro předškolní vzdělávání
- Rámcový vzdělávací plán pro základní vzdělávání
- Rámcový vzdělávací plán pro speciální vzdělávání
- Data a informace z Katedry aplikovaných pohybových aktivit na FTK UPOL a z Regionálního centra aplikovaných pohybových aktivit (zřízeno v rámci projektu na implementaci KAP)
- Data a informace z Krajského centra podpory nadání (zřízeno v rámci projektu na implementaci KAP)
- Data z průběžných výsledků dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol v rámci projektu Šablony I a II OP VVV z 8. 4. 2019 v jednotlivých ORP v kraji
- Data o žácích z výkazů S 1-01 (MŠ), M 3 (ZŠ) a M 8 (SŠ) platná k 30. 9. 2018, zpracovaná NÚV květen 2019
- Data ke společnému vzdělávání z přehledu ŠPZ v jednotlivých krajích a odborných pracovníků v ŠPZ (soubory NÚV, 2019)
- Mezikrajové rozdíly v síti ŠPZ a jejich zřizování, materiál k poradě zástupců krajů k přípravě ŠIKK PhDr. Jana Zapletalová, NÚV Praha (červen 2019)
- Strategie sociálního začleňování 2021-2030 (pracovní verze z 08/2019), MPSV
- Výstupy z projektů:
 - a) Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Olomouckého kraje (KAP)
 - b) Rovný přístup ke vzdělávání s ohledem na lepší uplatnitelnost na trhu práce (implementace KAP)
 - c) Projekt Evropských strukturálních fondů VIP – kariéra
 - d) Projekt RŠPP (Rozvoj školních poradenských pracovišť) – VIP II
 - e) Projekt RAMPS (Rozvoj a metodická podpora poradenských služeb) - VIP III
 - f) Projekt P-KAP (Podpora krajských akčních plánů)

Seznam tabulek

- Tabulka č. 1: Počet mateřských škol dle zřizovatele
- Tabulka č. 2: MŠ – děti se SVP a nadané děti k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 3: Třídy a děti – běžné třídy k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 4: MŠ – děti se zdravotním postižením dle § 16 odst. 9 ŠZ dle typu třídy, k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 5: MŠ – děti se SVP začleněné ve školách hlavního vzdělávacího proudu se zdravotním postižením dle typu postižení, k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 6: MŠ – děti ve třídách dle § 16 odst. 9 ŠZ se zdravotním postižením dle typu postižení, k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 7: Školy úplné (1. – 9. ročník), školy neúplné (jen 1. stupeň a jen 2. stupeň) k 30. 9. 2018
- Tabulka č. 8: ZŠ – žáci se SVP a nadaní žáci k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 9: Počet žáků a tříd v základních školách a průměrný počet žáků ve třídách – běžné třídy k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 10: ZŠ – žáci se zdravotním postižením dle typu třídy k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 11: ZŠ – žáci se SVP začlenění ve školách hlavního vzdělávacího proudu se zdravotním postižením dle typu postižení, k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 12: ZŠ – žáci ve třídách dle § 16 odst. 9 ŠZ se zdravotním postižením dle typu postižení, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 13: Struktura škol, počet žáků v denním studiu ve školním roce 2017/2018, počet absolventů za školní rok 2017/2018 a počet nově přijatých žáků k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 14: SOŠ a SOU – žáci podle ročníků a oboru vzdělání, denní studium k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 15: SŠ – žáci se SVP a nadaní žáci k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 16: SŠ – žáci se zdravotním postižením dle typu třídy k 30. 9., Olomoucký kraj
- Tabulka č. 17: SŠ – žáci se SVP začlenění ve školách hlavního vzdělávacího proudu se zdravotním postižením dle typu postižení, k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 18: SŠ – žáci ve třídách dle § 16 odst. 9 ŠZ se zdravotním postižením dle typu postižení, k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 19: VOŠ – rozdělení dle zřizovatele, k 31. 3. 2019, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 20: VOŠ – počet studujících (denní studium), k 31. 3. 2019, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 21: SVČ (DDM) – počet školských zařízení, zájmových útvarů a přehled vybraných zájmových činností, k 31. 3. 2019, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 22: Soutěže a přehlídky vyhlašované MŠMT v zájmovém vzdělávání, k 30. 10. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 23: Nejčastější podpůrná opatření v mateřských školách na území ČR v roce 2017/18
- Tabulka č. 24: Nejčastější podpůrná opatření v základních školách na území ČR v roce 2017/18
- Tabulka č. 25: Počet plných úvazků asistentů pedagoga (AP) ve školách, které mají asistenta pedagoga průměrný přepočtený počet za I. čtvrtletí 2019 v Olomouckém kraji

- Tabulka č. 26: Počet nadaných a mimořádně nadaných dětí, žáků a studentů v jednotlivých školách k 30. 9. 2018, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 27: Počet a personální naplnění školních poradenských pracovišť – běžné školy – průměrný přepočtený počet zaměstnanců podle profesí za I. čtvrtletí 2019, Olomoucký kraj (nesleduje se výchovný poradce a kariérní poradce)
- Tabulka č. 28: Počet a personální naplnění školních poradenských pracovišť – školy zřízené dle § 16 odst. 9 - průměrný přepočtený počet zaměstnanců podle profesí za I. čtvrtletí 2019, Olomoucký kraj (nesleduje se výchovný poradce a kariérní poradce)
- Tabulka č. 29: Personální zajištění školských poradenských zařízení – průměrný přepočtený počet zaměstnanců podle profesí za I. čtvrtletí 2019, Olomoucký kraj (nepedagogické zaměstnance nelze u soukromých a církevních škol rozdělit na požadované profese)
- Tabulka č. 30: Počet reálných klientů v SPC a PPP za 1. čtvrtletí 2019, Olomoucký kraj
- Tabulka č. 31: Počet a stupeň podpůrných opatření (PO) na školách Olomouckého kraje, které k 31. 3. 2019, vzdělávají děti, žáky, studenty s podpůrným opatřením, Olomoucký kraj (bez škol zřizovaných MŠMT)
- Tabulka č. 32: Počet škol, které vzdělávají žáky s cizím státním občanstvím, k 31. 3. 2018, Olomoucký kraj

Seznam zkratk

AP	asistent pedagoga
APIV	Akční plán inkluzivního vzdělávání
AŠSK	Asociace školních sportovních klubů
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DDM	dům dětí a mládeže
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
ESF	Evropský sociální fond
FTK UPOL	Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci
IKAP I, II	projekt na implementaci krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání OK
KCPN	Krajské centrum podpory nadání (pro střední odborné školy)
KOMPAS	publikace Manuál pro výchovu mládeže k lidským právům
MAP	Místní akční plán (13 x regionální projekt v kraji)
MŠ, ZŠ	mateřská škola, základní škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
NIDV	Národní institut dalšího vzdělávání
NÚV	Národní ústav vzdělávání
OK	Olomoucký kraj
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
ORP	obec s rozšířenou působností
OSPOD	odbor sociálně-právní ochrany dětí
PdF UPOL	Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
P-KAP	projekt NÚV k metodické podpoře projektů KAP v krajích
PO	podpůrná opatření
PP	pedagogický pracovník
PPP a SPC	Pedagogicko-psychologická poradna a Speciální pedagogické centrum
PS	pracovní skupina
PZOK	Pakt zaměstnanosti Olomouckého kraje
RC APA	regionální centrum aplikovaných pohybových aktivit
RVP	rámcový vzdělávací plán
RŠPP	Rozvoj školských poradenských pracovišť
SOU	střední odborné učiliště
SŠ, SOŠ, VOŠ	střední škola, střední odborná škola, vyšší odborná škola
SVČ	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeby
Šablony I, II	projekty zjednodušeného vykazování (výzvy v OP VVV)
ŠIKK	Školská inkluzivní koncepce kraje

ŠPP	školní poradenské pracoviště
ŠPZ	školské poradenské zařízení
ŠZ	zákon č.561/2004Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v aktuální znění
VIP I, II, II	národní projekty NÚV na zvýšení kvality poskytovaných poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních